



T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

EKONOMİK GÖRÜNÜM

Ocak 2023

Son Güncelleme Tarihi: 09.02.2023

Not: Sunumda yer verilen veri, görüş ve değerlendirmeler, hiçbir kişi, kurum veya kuruluşa herhangi bir taahhüt içermemekte olup sadece bilgi amaçlıdır.



A- MAKROEKONOMİK GELİŞMELER.....	3
B- MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM.....	21
C- DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER	28
1) MAL TİCARETİ.....	29
2) ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ.....	41
D- YATIRIM ORTAMI	52
E- SERBEST BÖLGELER.....	58
F- İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU ve ÇOK TARAFLI TİCARET	64



T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

A- MAKROEKONOMİK GELİŞMELER



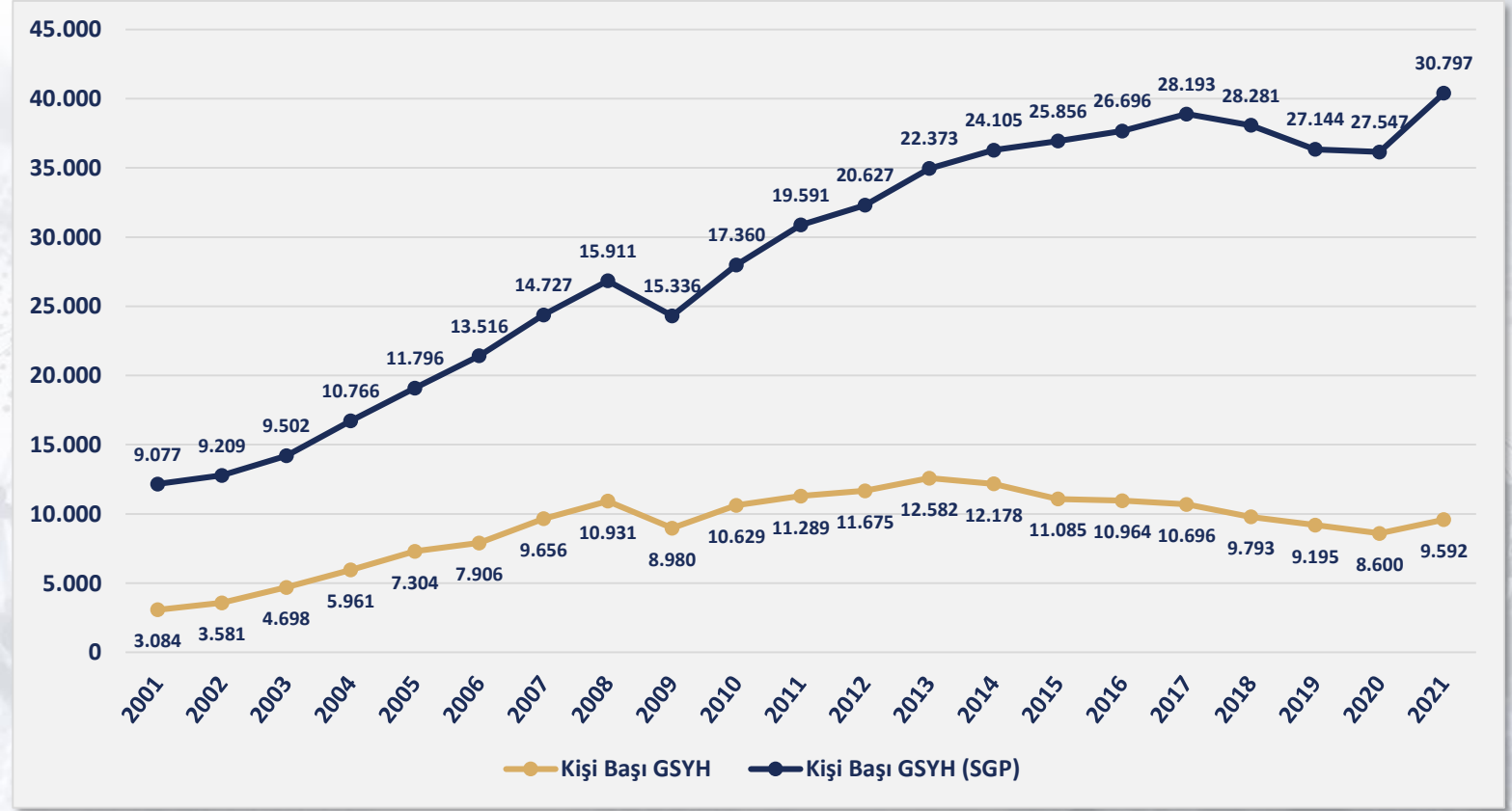
Temel Ekonomik Göstergeler

	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
GSYH ARTIŞI, Zincirlenmiş Hacim Endeksi , %	6,9	8,4	6,1	3,3	7,5	3,0	0,9	1,9	11,4
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar TL	171	1.168	2.351	2.627	3.134	3.759	4.312	5.048	7.249
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar \$	273	777.5	867	869	859	797	759.3	717.1	807.1
NÜFUS, Bin Kişi	64.269	73.142	78.218	79.278	80.313	81.407	82.579	83.385	84.147
KİŞİ BAŞINA GSYH, Cari Fiyatlarla, \$	4.249	10.629	11.085	10.964	10.696	9.793	9.195	8.600	9.592
İHRACAT (GTS, F.O.B.), Milyon \$	-	-	151	149.2	164.5	177.2	180.8	169.6	225.2
İHRACAT(GTS)/GSYH,%	-	-	17,4	17,2	19,1	22,2	23,8	23,7	28,1
İTHALAT (GTS, C.I.F.), Milyon \$	-	-	213.6	202.2	238.7	231.2	210.3	219.5	271.4
İTHALAT(GTS)/GSYH, %	-	-	24,6	23,3	27,8	29,0	27,7	30,6	33,8
İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI (% GTS)	-	-	70,7	73,8	68,9	76,6	86	77,3	83
SEYAHAT GELİRLERİ, Milyar \$	7,6	22,6	25,1	26,0	28,8	30,4	27,3	19,1	23,0
DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR (GİRİŞ), Milyar \$	1	9,1	19,3	13,8	11	12,5	9,6	7,8	13,3
CARI İŞLEMLER DENGESİ/GSYH, %	-3,6	-5,7	-3,1	-3,1	-4,7	-2,5	1,4	-4,4	-0,9
İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI, %	-	46,5	51,3	52	52,8	53,2	53	49,3	51,4
İŞSİZLİK ORANI, %	-	11,1	10,3	10,9	10,9	11	13,7	13,2	12
İSTİHDAM ORANI, %	-	41,3	46	46,3	47,1	47,4	45,7	42,8	45,2
TÜFE, (On iki aylık ortalamalara göre değişim) (%)	-	8,6	7,7	7,8	11,1	16,3	15,2	12,28	19,6



Kişi Başı Düşen GSYH, ABD Doları

- Kişi başı Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH), 2021 yılında, 2002 yılına göre yaklaşık 2,6 katına çıkarak 3.608 dolardan 9.592 dolara yükselmiştir.
- Satın Alma Gücü Paritesi (SGP) göre, 2021'de kişi başı GSYH, 30.797 dolar olmuştur.

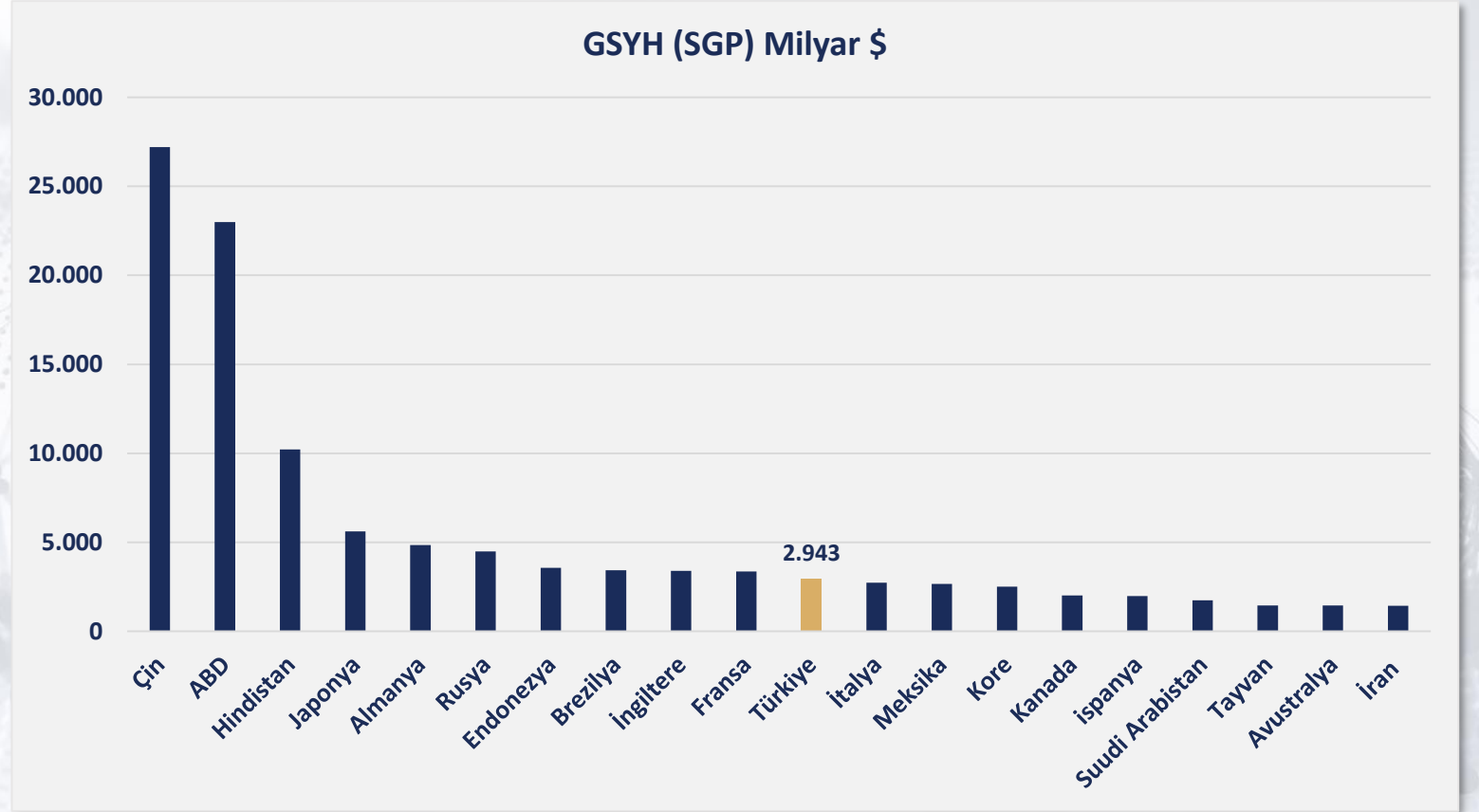


Kaynak: TÜİK



Dünya'nın En Büyük 20 Ekonomisi (Satın Alma Gücü Paritesine (SGP) Göre GSYH)

- 2021 yılı itibarıyla satın alma gücü paritesine (SGP) göre GSYH sıralamasında Türkiye, Dünya'nın 11. Avrupa'nın 4. büyük ekonomisidir.

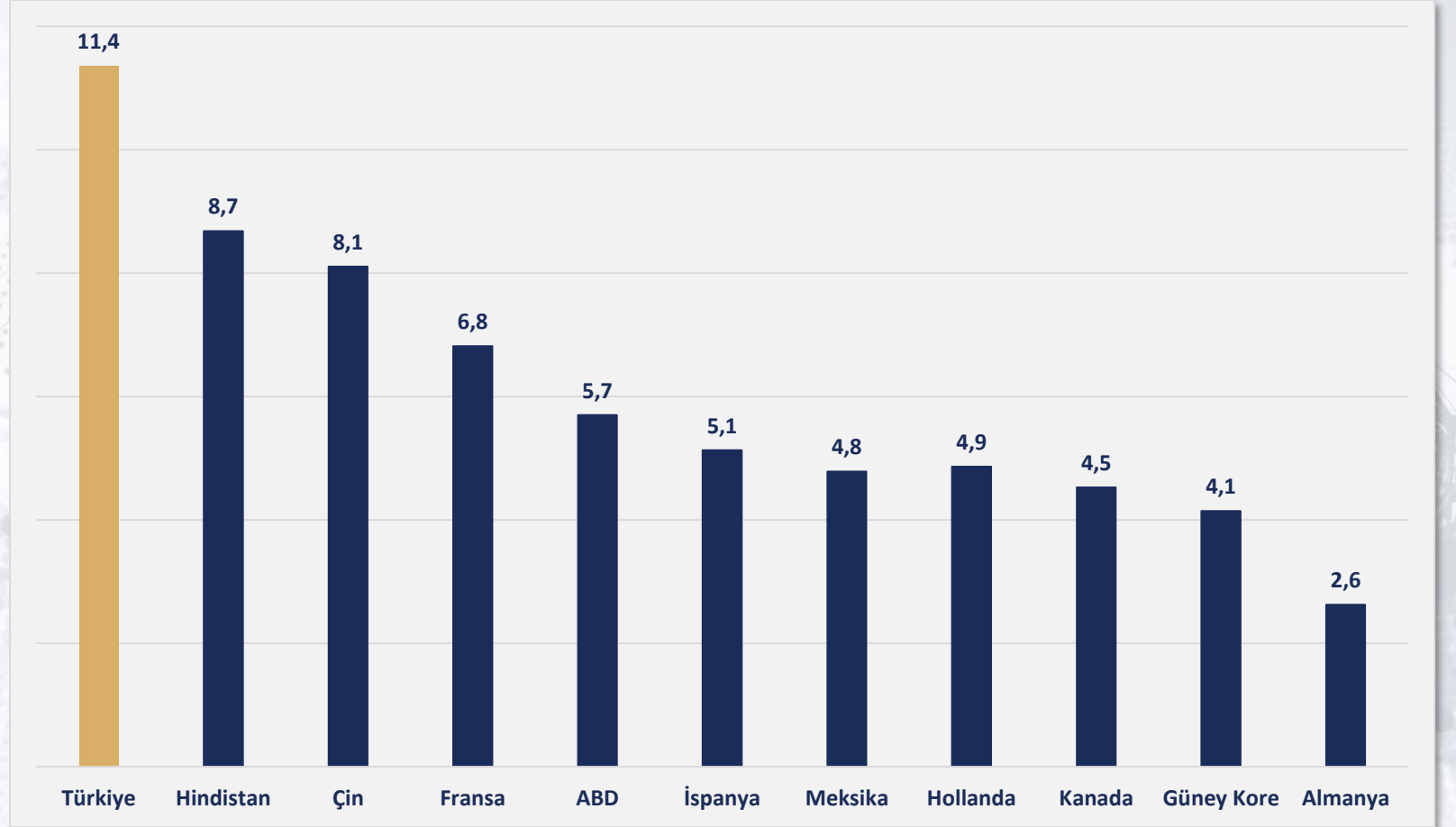


Kaynak: IMF



- Türkiye ekonomisi 2021 yılında %11,4 oranında büyümüştür.

Başlıca Bölgeler ve Ülkeler İtibarıyla GSYH Değişimleri (%) (2021)

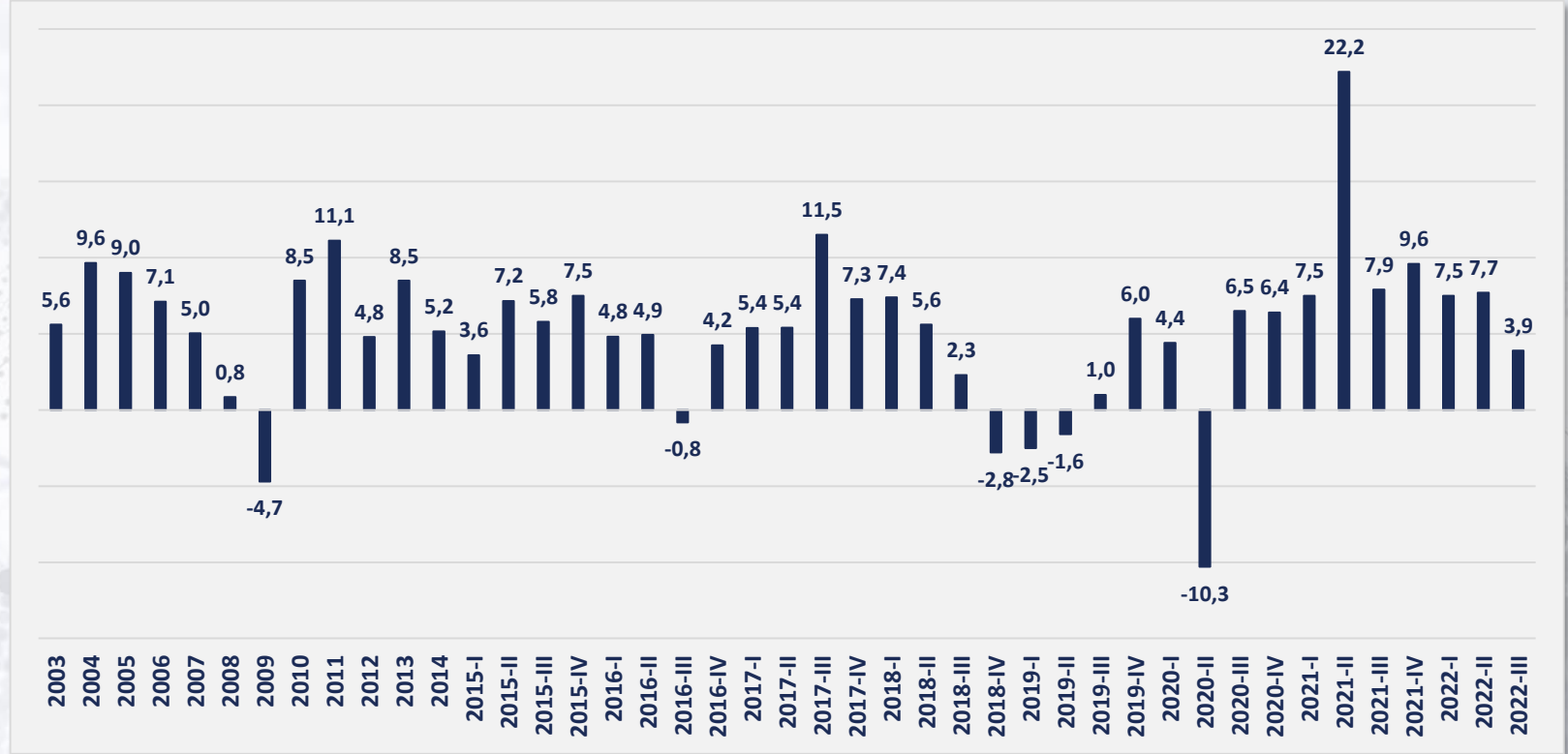


Kaynak: S&P Global



Dönemler İtibarıyla GSYH Büyüme Oranları (%)

- Türkiye ekonomisi 2022 yılının üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %3,9 oranında büyümüştür.
- 2003-2021 döneminde ise Türkiye ekonomisinde yıllık ortalama %5,5 oranında büyüme kaydedilmiştir.



Yıllık Artışlar

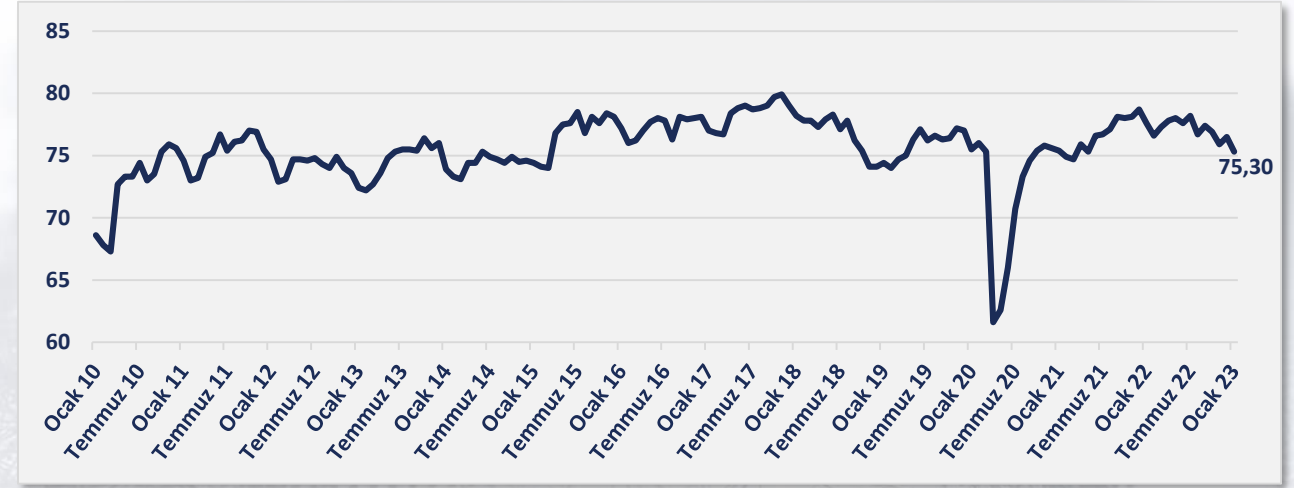
Kaynak: TÜİK



➤ 2023 yılı Ocak ayında, İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı; yıllık bazda 2,30 puan azalış, aylık bazda ise 1,2 puan azalarak %75,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

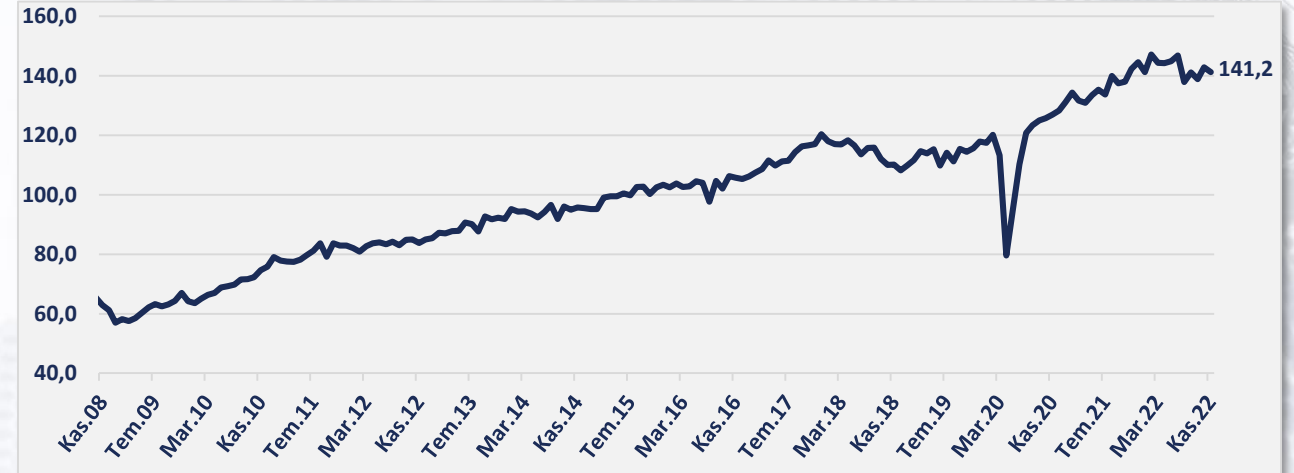
➤ 2022 Kasım ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi endeksi bir önceki aya göre %1,1 oranında azalırken, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksinde ise bir önceki yılın aynı ayına göre %0,7 oranında azalış gerçekleşmiştir.

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (%)



Kaynak: TCMB

Sanayi Üretim Endeksi*



Kaynak: TÜİK

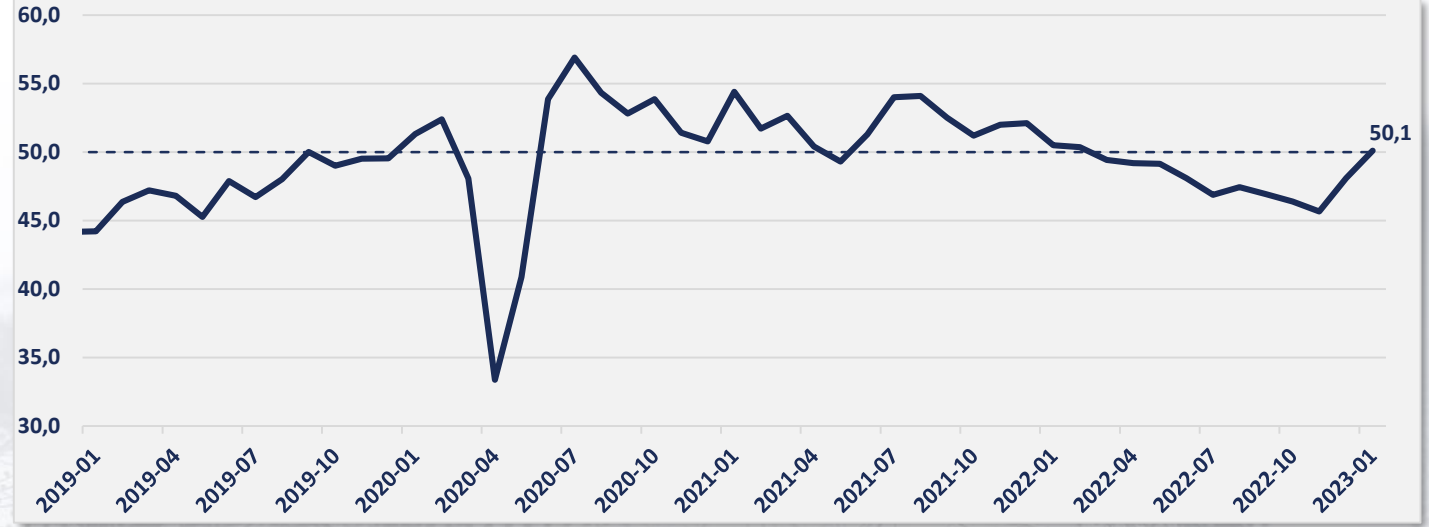
*Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış Endeks (2015=100)



T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

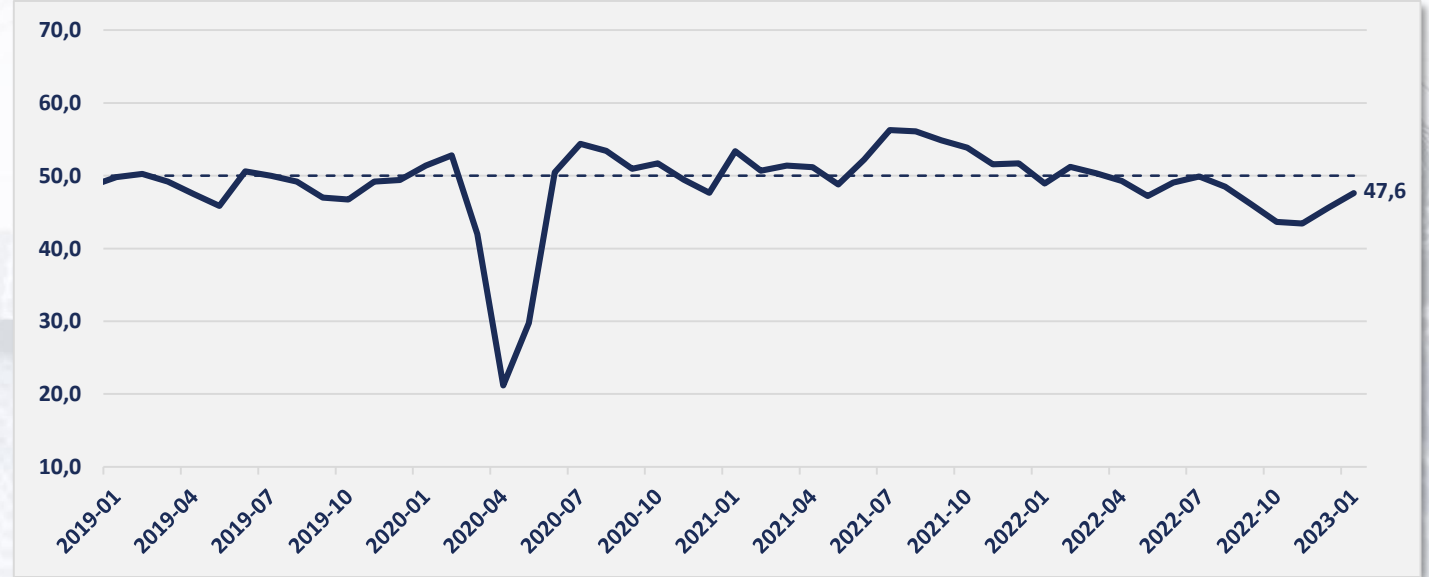
Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)



➤ PMI, 2023 yılı Ocak ayında 50,1 olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak: S&P Global

Yeni İhracat Siparişleri Endeksi



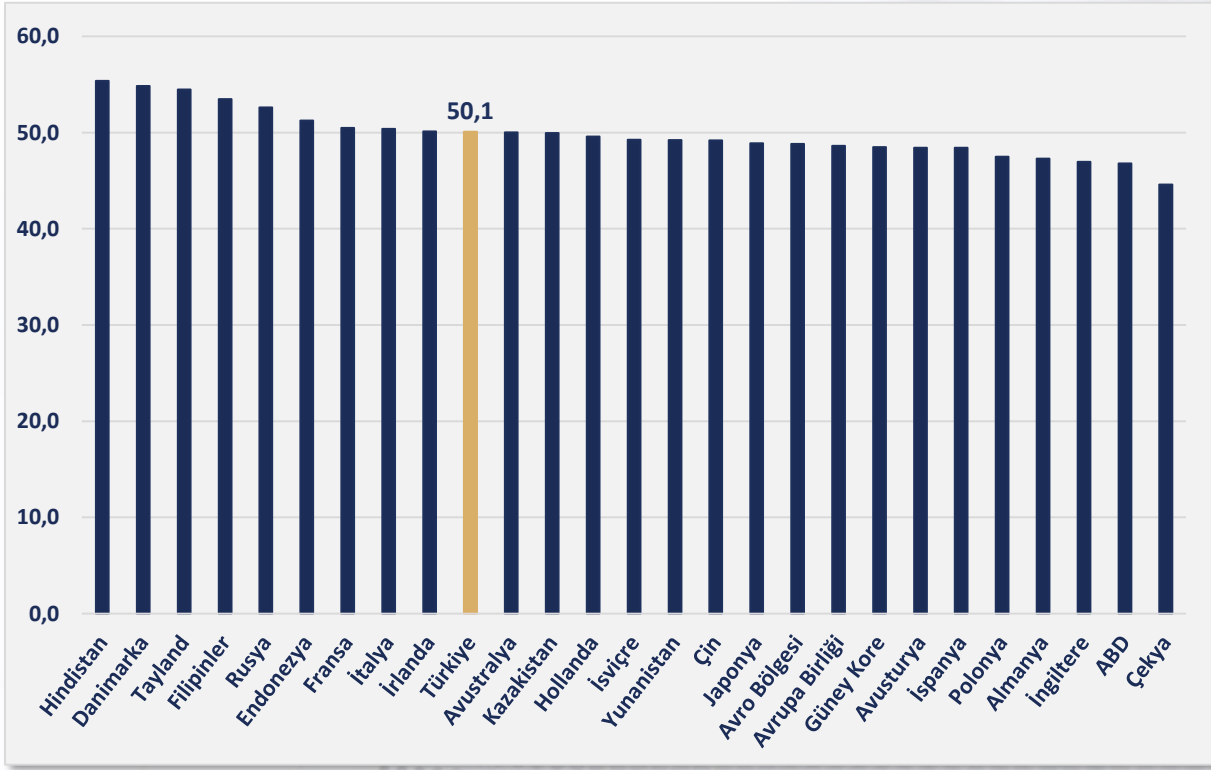
➤ Yeni ihracat siparişleri endeksi Ocak ayında 47,6 olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak: S&P Global

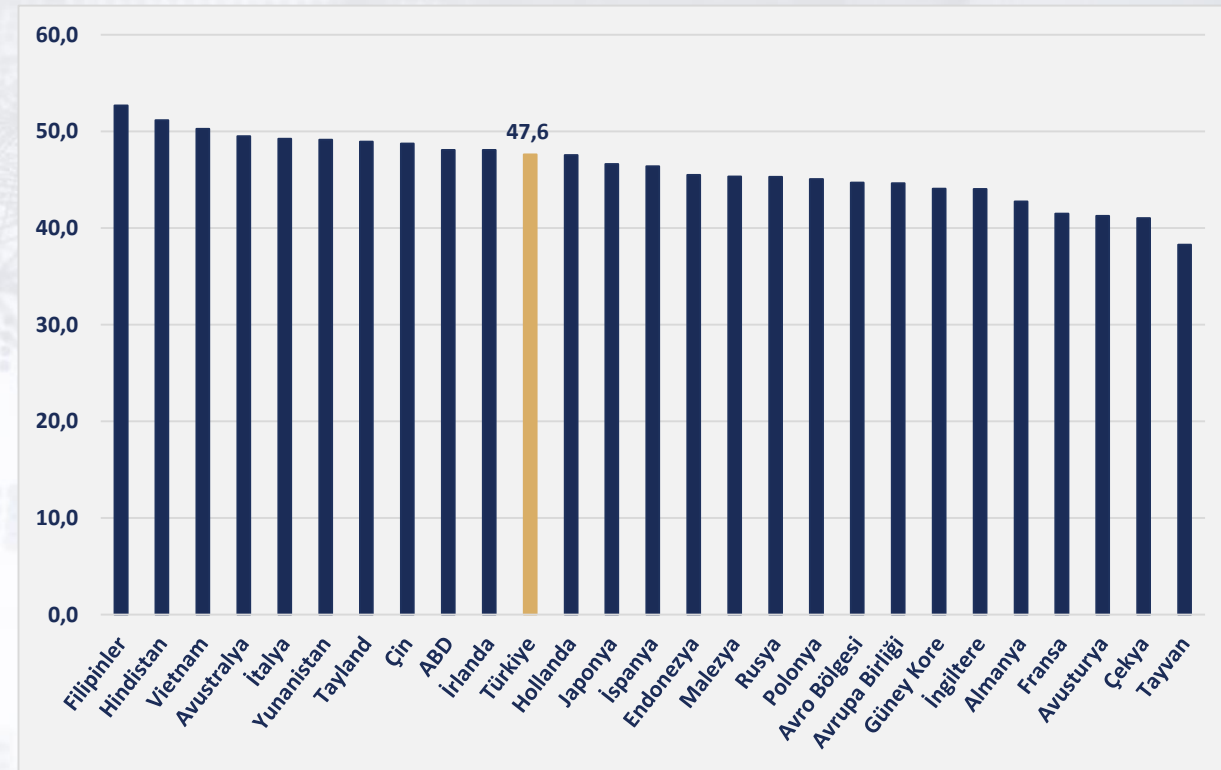
• Endeksin 50 değerinin üzerinde olması imalat sanayinde iyileşmeye işaret ederken 50'nin altında olması kötüleşmeyi ifade etmektedir.



İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi* (PMI), Ocak 2023



Yeni İhracat Siparişleri Endeksi*, Ocak 2023



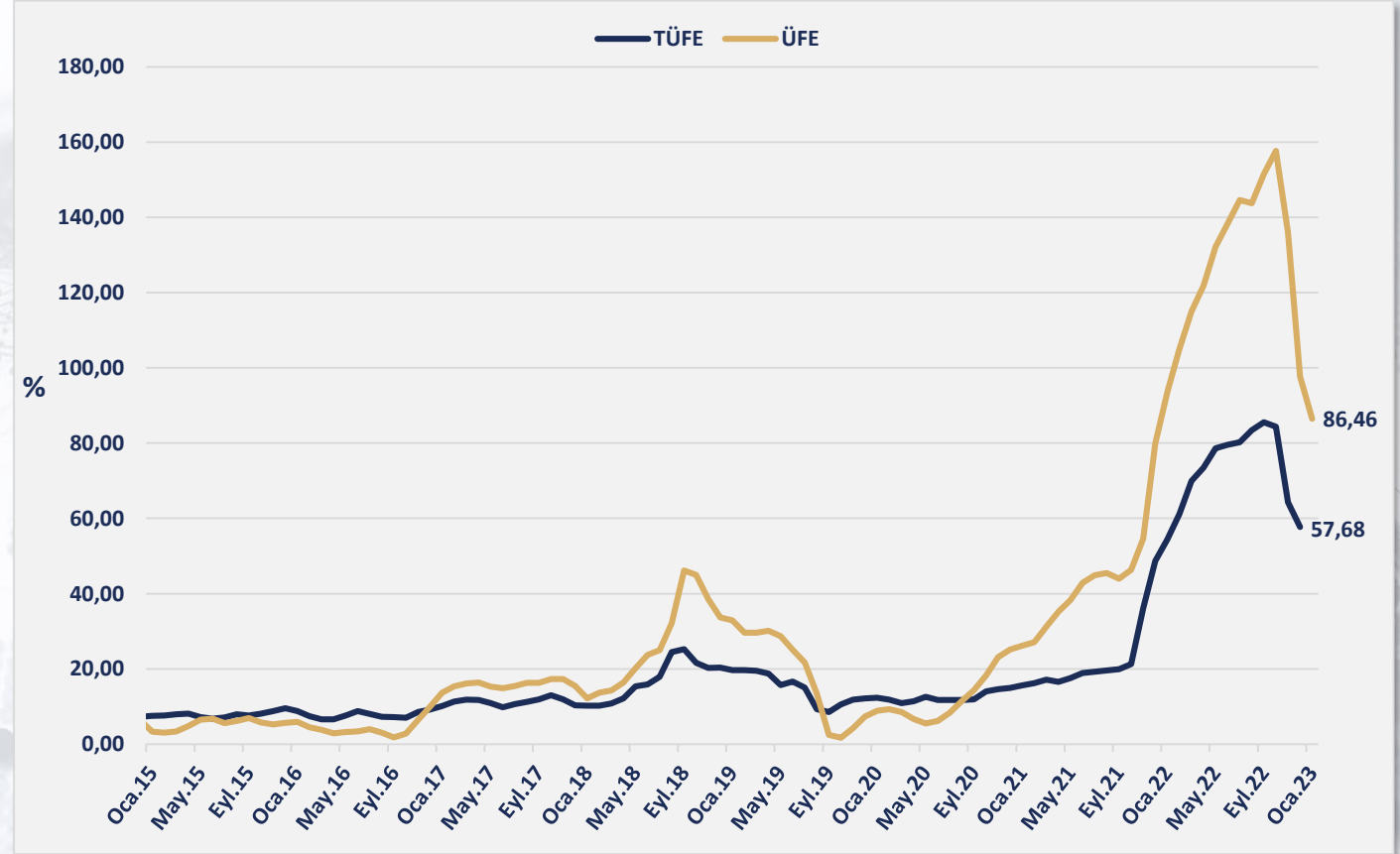
Kaynak: S&P Global

- Endeksin 50 değerinin üzerinde olması imalat sanayinde iyileşmeye işaret ederken 50'nin altında olması kötüleşmeyi ifade etmektedir. Mevsimsellikten arındırılmış veriler kullanılmıştır.



- 2023 yılı Ocak ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, TÜFE'de %57,68 oranında, Yİ-ÜFE'de ise %86,46 oranında artış gerçekleşmiştir.

Enflasyondaki Gelişmeler

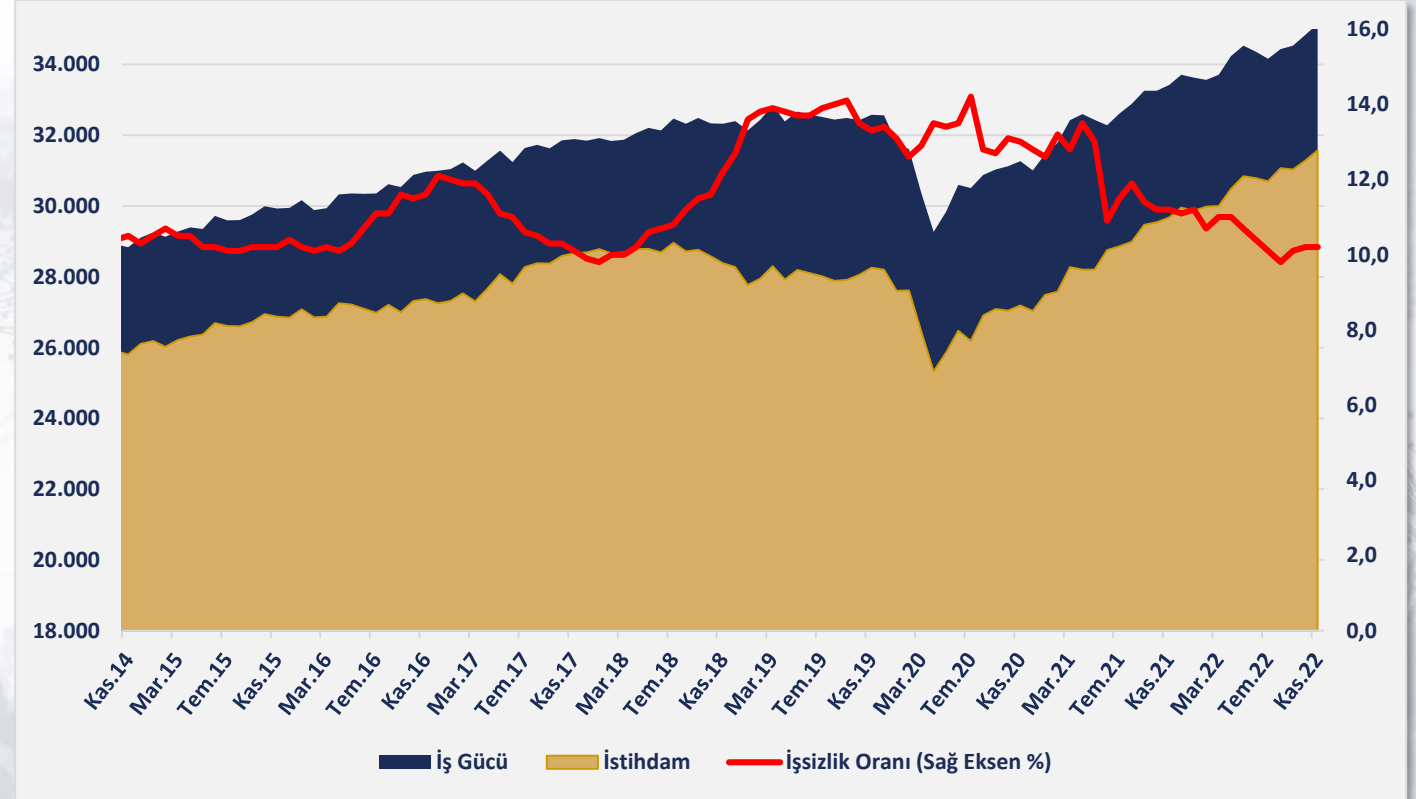


Kaynak: TÜİK



İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler (Bin Kişi)

- Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı 2022 Kasım ayında %10,2 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı ABD'de %3,4 (Ocak), AB(27)'de %6,1(Aralık), Avro Bölgesi'nde %6,6 (Aralık), Almanya'da %2,9 (Aralık), Fransa'da %7,1 (Aralık) ve İtalya'da %7,8 (Aralık) düzeyinde bulunmaktadır.



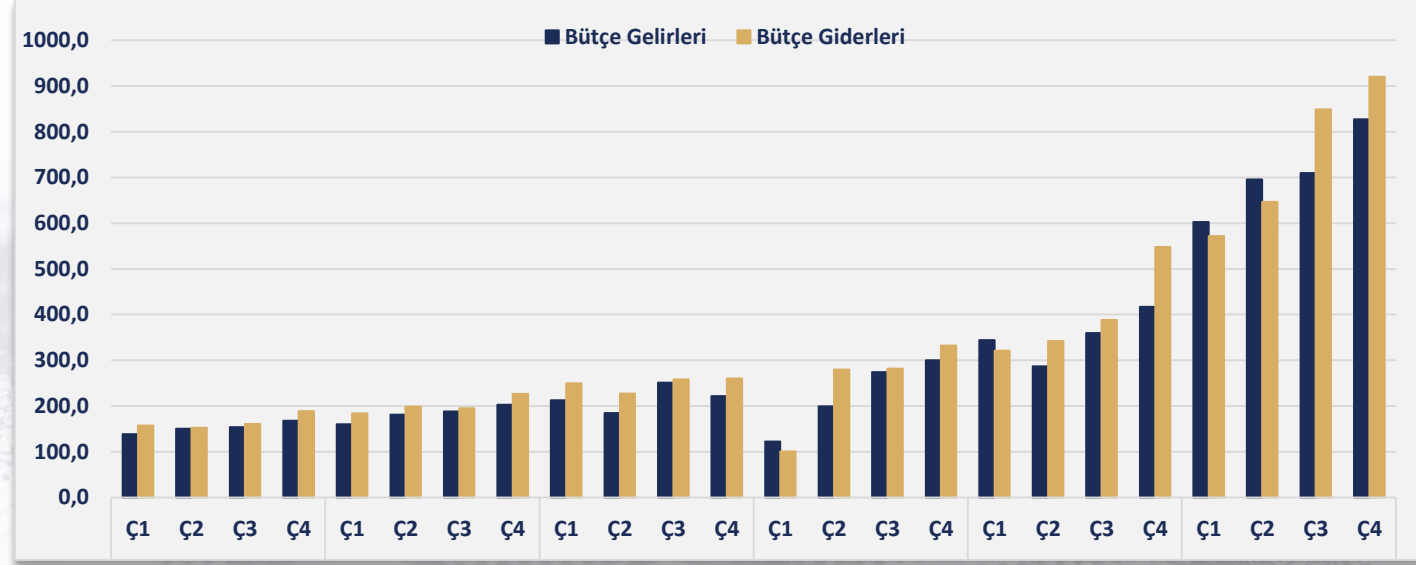
Kaynak: TÜİK

Not: Mevsimsel Düzeltmiş Veriler

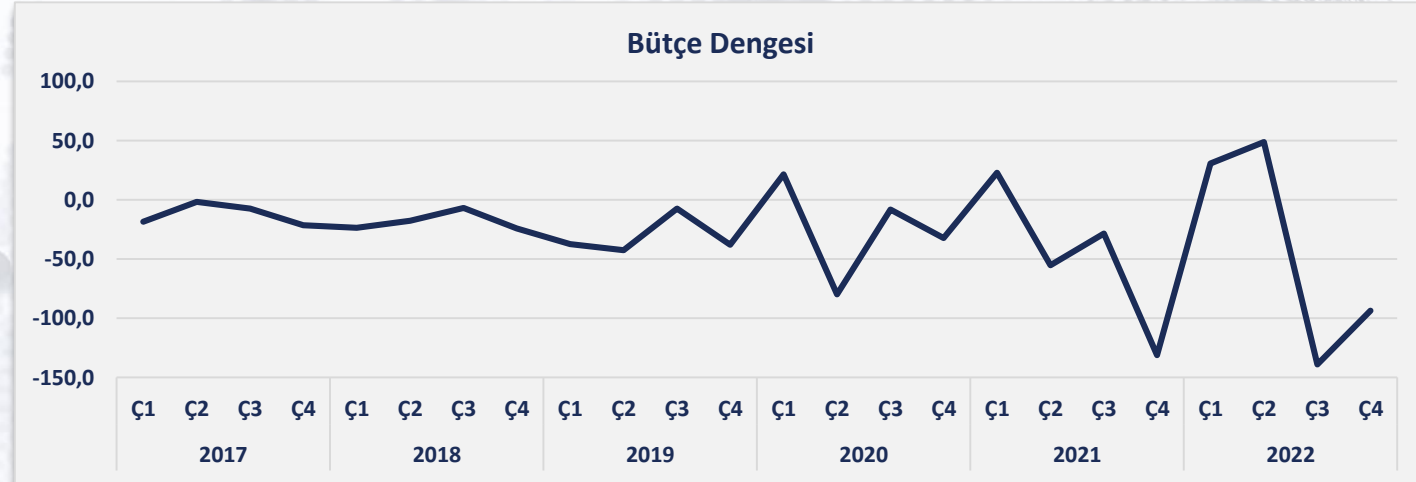


Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyar TL)

➤ 2022 yılı Aralık ayında merkezi yönetim bütçe giderleri 373,8 milyar TL, bütçe gelirleri 255,2 milyar TL ve bütçe açığı 118,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir



➤ 2022 yılı 4.çeyreğinde merkezi yönetim bütçe giderleri 827,1 milyar TL, bütçe gelirleri 920,7 milyar TL ve bütçe açığı 93,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir

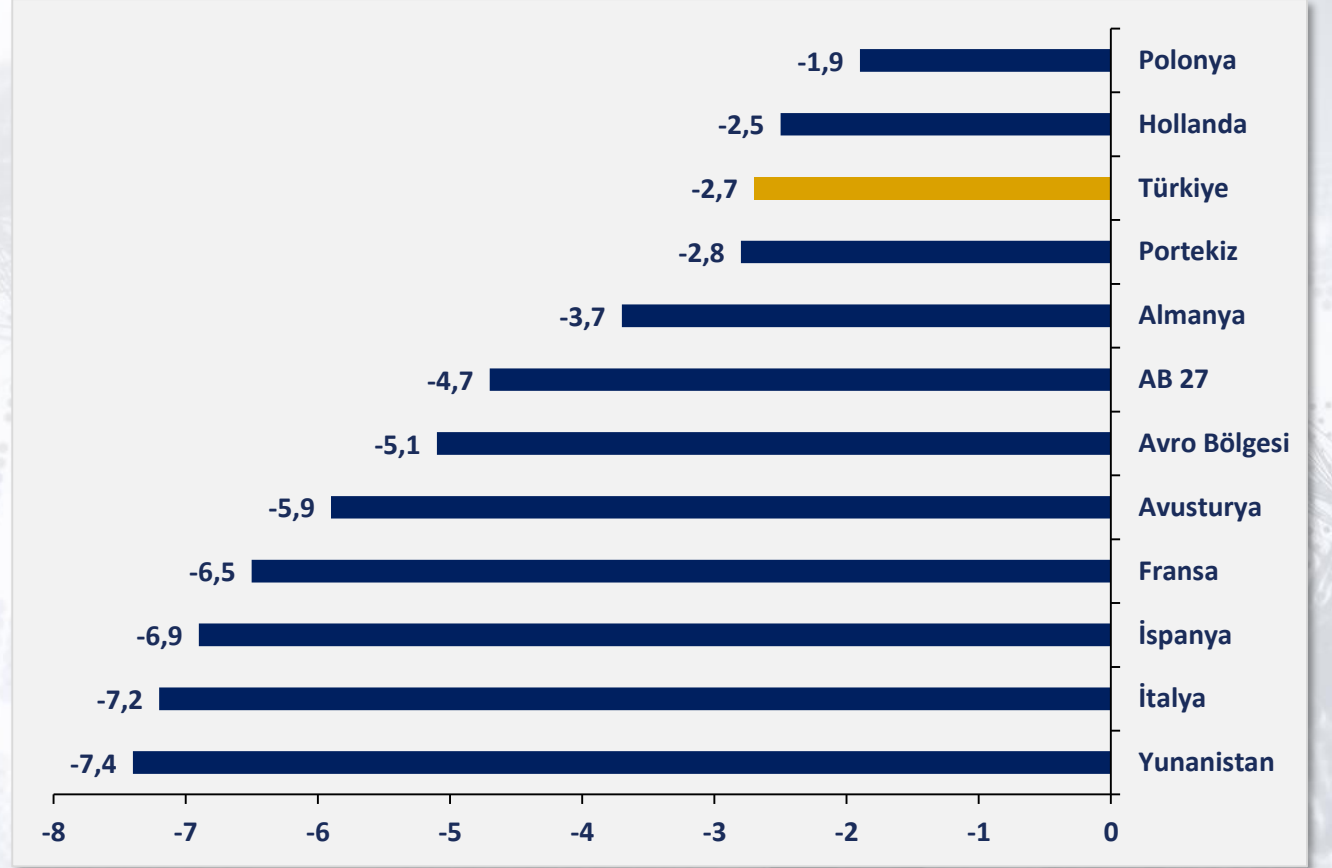


Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı



➤ Türkiye'nin Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi GSYH'ye oranı 2021 yılında -%2,7 ile AB ülkeleri ortalamasının altında gerçekleşmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi / GSYH (%), 2021

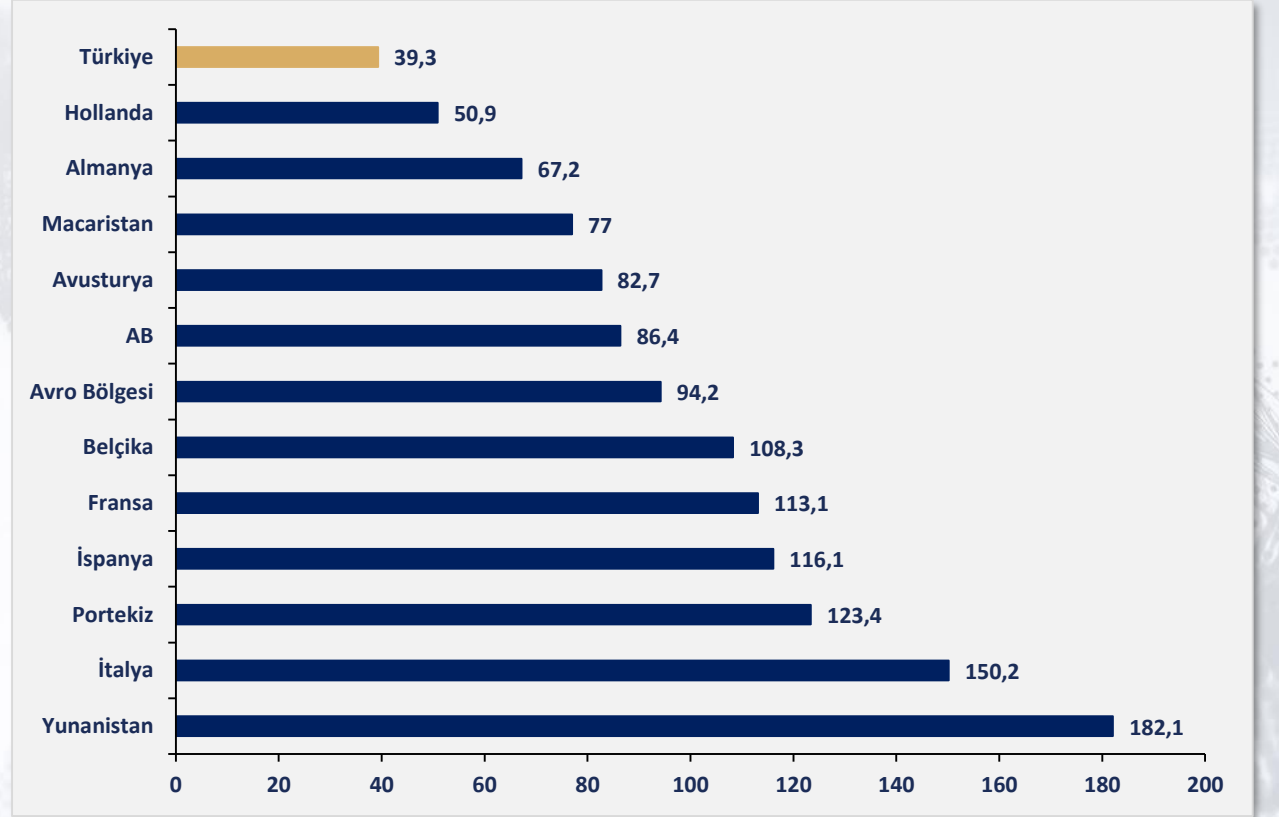


Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat.



- Türkiye'nin AB tanımlı Genel Devlet Borç Stokunun GSYH'ya oranı 2021 yılında, Maastricht kriteri olan %60'ın oldukça altında, %38,1 olarak gerçekleşmiştir.

AB Tanımlı Genel Devlet Borç Stoku / GSYH (%), 2022 Ç2



Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat.



Ödemeler Dengesi

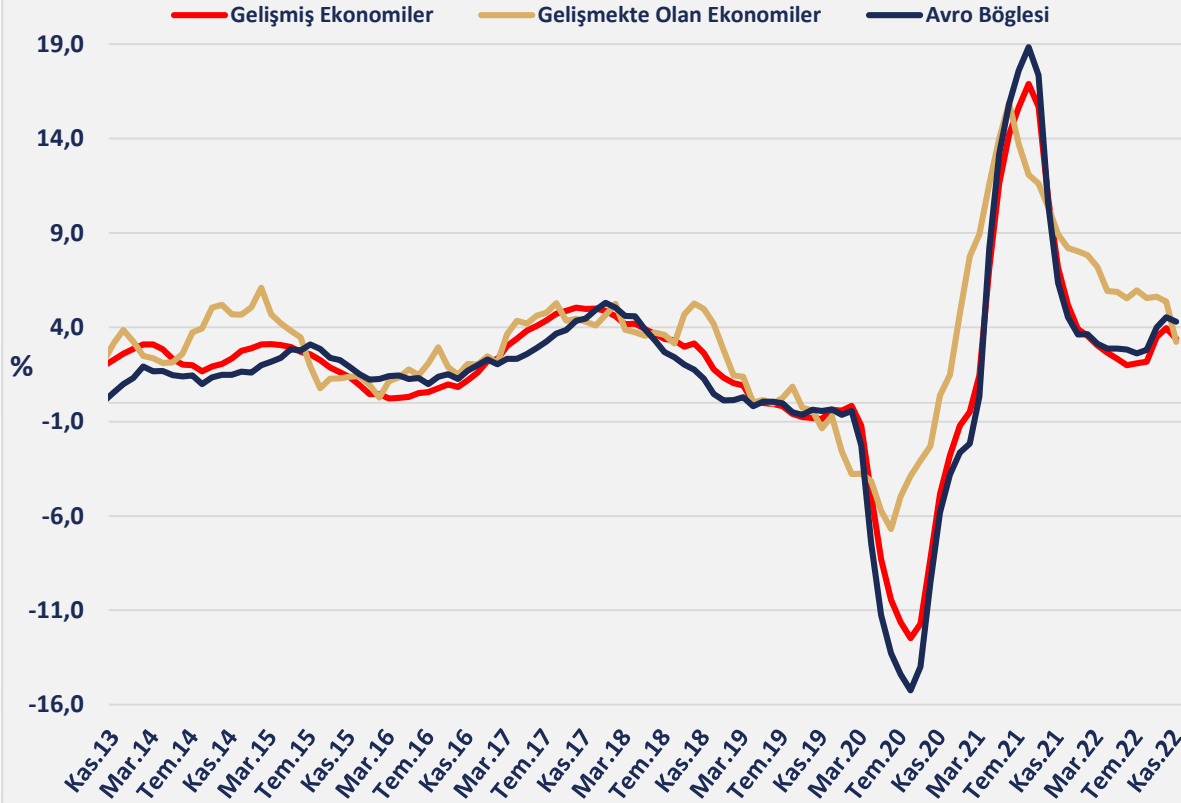
➤ 2022 yılı Kasım ayında cari işlemler açığı, bir önceki yılın aynı ayına göre %74,2 oranında artarak 3,67 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Milyon Dolar	Kasım			Ocak-Kasım		
	2021	2022	Değişim (%)	2021	2022	Değişim (%)
I- CARI İŞLEMLER HESABI	-2.104	-3.666	74,2	-4.057	-41.814	930,7
A. DIŞ TİCARET DENGESİ	-3.628	-7.122	96,3	-24.267	-81.537	236,0
B. HİZMETLER DENGESİ	2.519	3.683	46,2	29.502	48.183	63,3
C. BİRİNCİL GELİR DENGESİ	-889	-240	-73,0	-10.128	-7.925	-21,8
D. İKİNCİL GELİR DENGESİ	-106	13	-112,3	836	-535	-164,0
II- SERMAYE HESABI	-2	-1	-50,0	-66	-28	-57,6
III- FİNANS HESAPLARI	177	-2.768	-1663,8	7.870	-19.501	-347,8
Doğrudan Yatırımlar	-334	-775	132,0	-6.185	-7.122	15,1
Net Varlık Edinimi	541	412	-23,8	5.330	4.414	-17,2
Net Yükümlülük Oluşumu	875	1.187	35,7	11.515	11.536	0,2
Sermaye	310	946	205,2	6.122	5.566	-9,1
Yatırım	364	949	160,7	6.314	6.119	-3,1
Tasfiye	54	3	-94,4	192	553	188,0
Diğer Sermaye (Net)	16	-246	-1637,5	386	302	-21,8
Gayrimenkul (Net)	549	487	-11,3	5.007	5.668	13,2
Portföy Yatırımları	1.446	-538	-137,2	-2.746	14.253	-619,0
Diğer Yatırımlar	-3.766	-5.068	34,6	-20.310	-36.509	79,8
Rezerv Varlıklar	2.831	3.613	27,6	37.111	9.877	-73,4
IV- NET HATA NOKSAN	2.283	899	-60,6	11.993	22.341	86,3

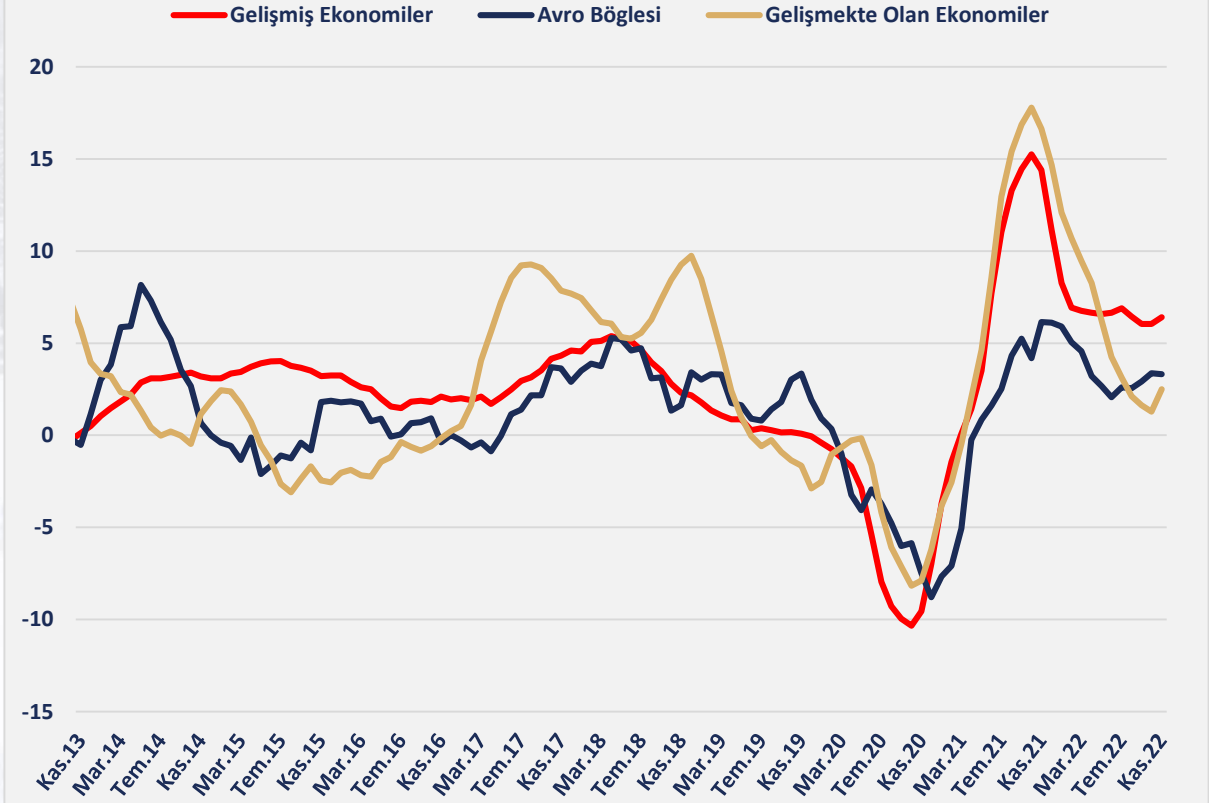


Küresel Ticaret Endekslerindeki Gelişmeler*

İhracat Değişimi (6 Aylık Hareketli Ortalama)



İthalat Değişimi (6 Aylık Hareketli Ortalama)



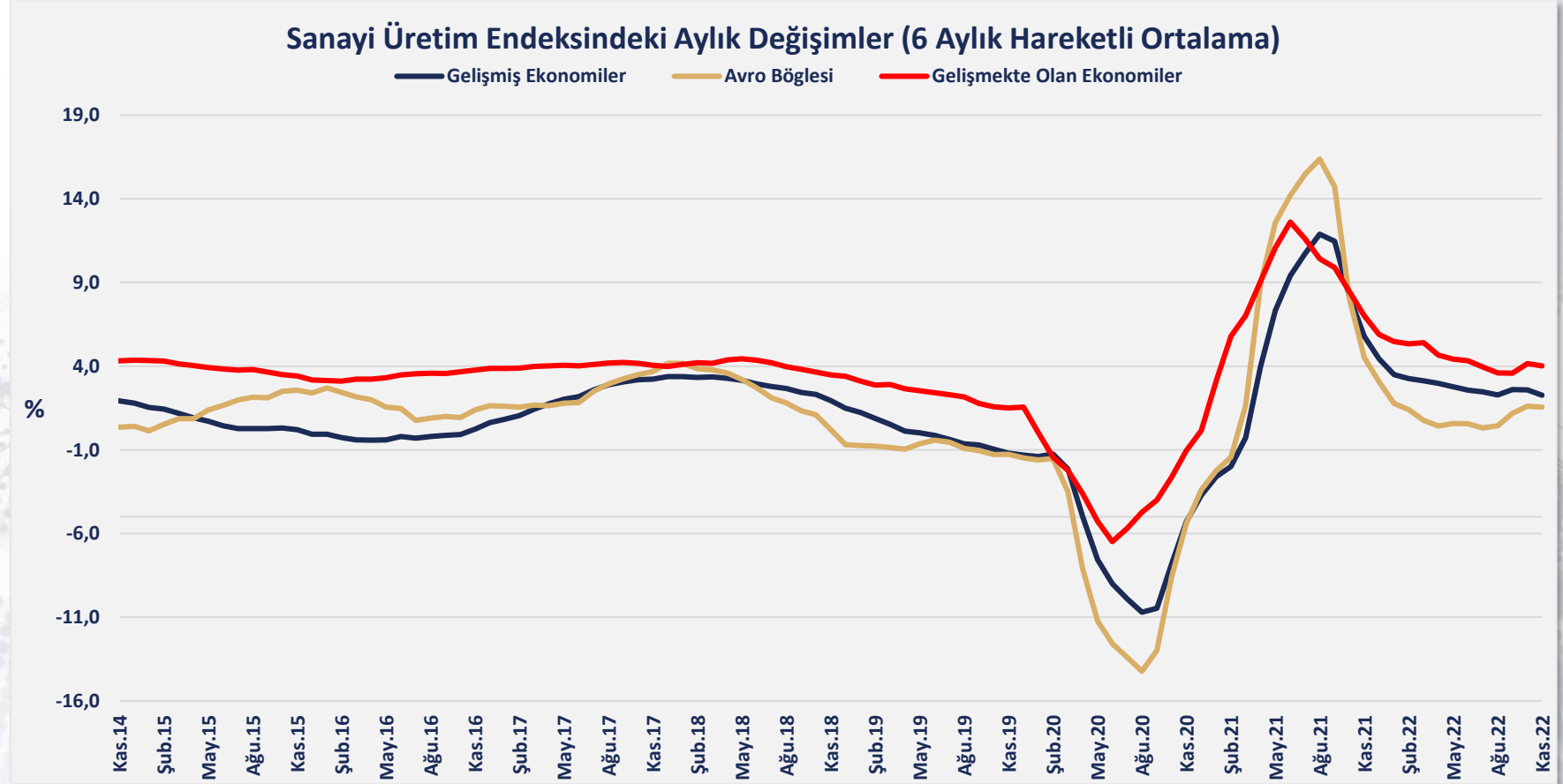
Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analizi Bürosu (CPB)

* Ticaret Endeksi (2010=100), mevsimsel arındırılmış veriler kullanılmakta ve artışlar yıllık olarak hesaplanmaktadır.



Küresel Sanayi Üretim Endekslerindeki Gelişmeler*

- 2022 yılı Kasım ayı itibarıyla Avro Bölgesi, Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ekonomilerde sanayi üretim hızındaki yavaşlama eğiliminin sona erdiği görülmektedir.



Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analiz Bürosu(CPB)

*Sanayi Üretim Endeksi, Yüzde Değişim (2010=100), mevsimsel arındırılmış veriler kullanılmakta ve artışlar yıllık olarak hesaplanmaktadır.



T.C. TİCARET
BAKANLIĞI



B- MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM



2023-2025 Orta Vadeli Program Hedefleri

	2021	2022 (GT)	2023 (P)	2024 (P)	2025 (P)
GSYH (Milyar TL, Cari Fiyatlarla)	7.249	13.429	18.654	23.438	27.440
Kişi Başına Milli Gelir (\$)	9.592	9.485	10.071	10.931	12.091
GSYH Reel Büyümesi (%)	11,4	5,0	5,0	5,5	5,5
İşsizlik Oranı (%)	12	10,8	10,4	9,9	9,6
Seyahat Gelirleri (Milyar \$)	20,8	34,0	45,0	55,0	62,0
Cari İşlemler Dengesi (Milyar \$)	-13,6	-47,3	-22,0	-13,7	-10,0
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-1,7	-5,9	-2,5	-1,4	-0,9

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı GT: Gerçekleşme Tahmini, P: Program

- 2023-2025 dönemini kapsayan Orta Vadeli Programda aşılama faaliyetlerinin hız kazanması ve sosyal hayat üzerindeki kısıtlamaların azaltılmasıyla salgın sonrası toparlanma sürecinde büyüme potansiyelinin artırılması, yüksek katma değerli üretimi önceleyen Türkiye ekonomisi için; nitelikli istihdam oluşturan, enflasyon ve cari açık yaratmayan, ağırlıklı olarak yurtiçi tasarruflar ve doğrudan yabancı yatırımlarla finanse edilen, verimli alanlara yönlendirilmiş yatırımlara ve ihracata dayalı, yeşil dönüşümü dikkate alan dengeli, istikrarlı ve kapsayıcı bir büyüme yapısının tesis edilmesi temel amaç olarak belirlenmiştir.



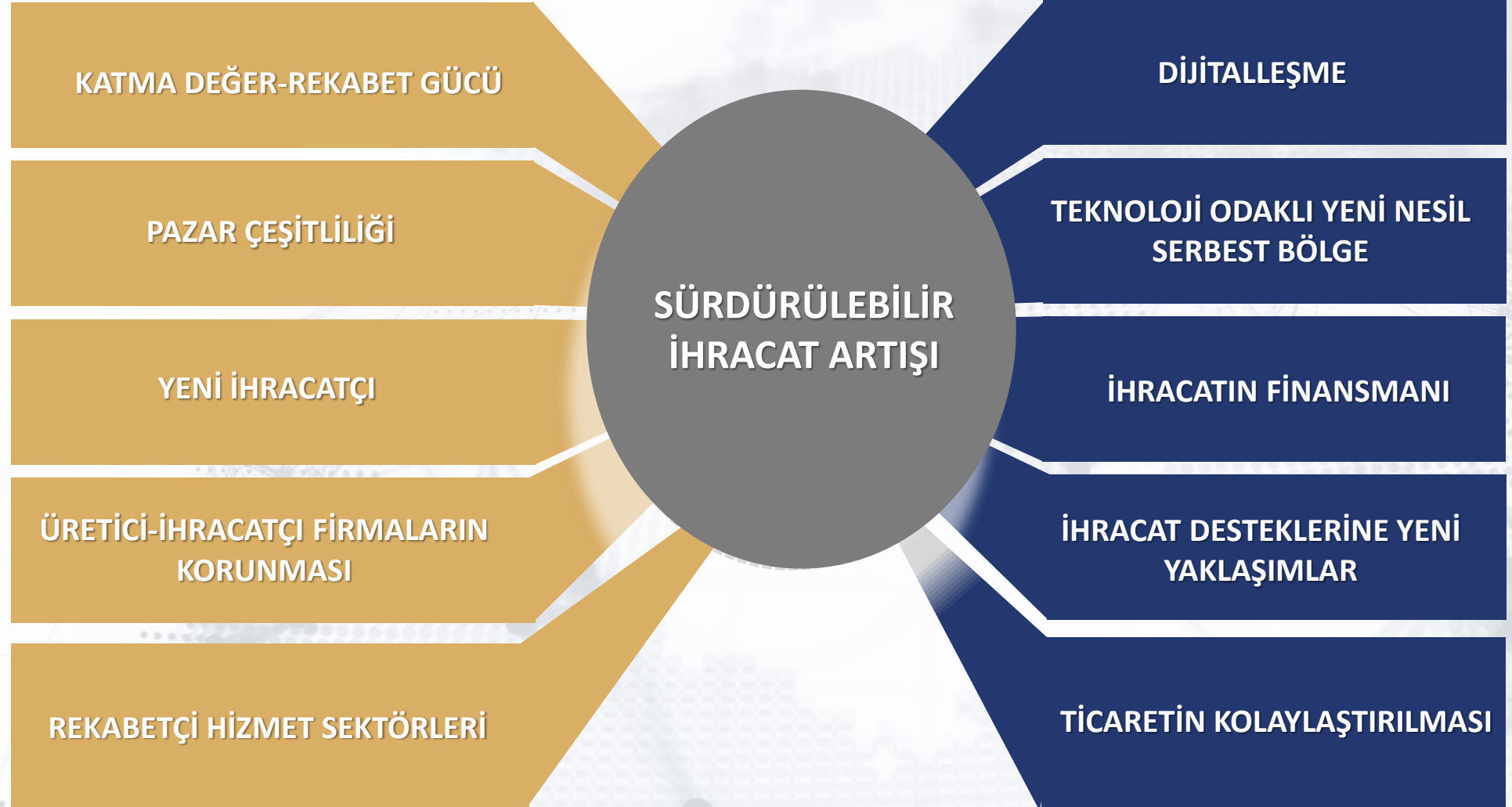
Mal Ticareti Hedefleri (OVP)

	2022	2023 (P)	2024 (P)	2025 (P)
İhracat (Milyar \$) (GTS)	254,2	265,0	285,0	305,0
İthalat (Milyar \$) (GTS)	364,4	345,0	363,0	384,0
Dış Ticaret Dengesi (GTS, Milyar Dolar)	-110,2	-80,0	-78,0	-79,0
Dış Ticaret Hacmi (GTS)/GSYH (%)	-	70,3	68,1	64,7
İhracat/İthalat (%)	69,8	76,8	78,5	79,4

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı
P: Program



İhracat Ana Planı Hedefleri





İhracat Ana Planı Politika Araçları

Dijitalleşme ve Ticaret Kolaylıkları	Ticaret Diplomasisi ve Yeni İhracatçılar	Teknoloji Odaklı Yeni Nesil Serbest Bölgeler	İhracatın Finansmanı (Eximbank Ürünleri)
<ul style="list-style-type: none">➤ Dijital Gümrükler➤ İhracatçılar İçin Kullanıcı Dostu Dijital Uygulamalar➤ Ticaret Diplomasisi Araçları➤ Ticaret Politikası Önlemleri	<ul style="list-style-type: none">➤ Ticaret Müşavirleri Ağı➤ Türkiye Kadın Girişimci Ağı➤ Melek Yatırımcı Ağı➤ Dış Ticaret Alanında Mesleki Eğitim	<ul style="list-style-type: none">➤ Finansman Desteği➤ Enerji Desteği➤ Kira Desteği➤ İstihdam Desteği	<ul style="list-style-type: none">➤ Uzun Vadeli Finansman➤ Kur riskine karşı yeni ürünler➤ Kadın ve Genç Girişimcilere Özel Kredi Programı➤ Mevsimsel Kredi Destek Programı



Neden Uzak Ülkeler?

- ✓ Türkiye'nin toplam ihracatının yaklaşık **üçte ikisi** Türkiye'ye görece **yakın** ülkelere gerçekleştiriliyor.
- ✓ Türkiye'nin **ortalama ihracat mesafesi** dünya ortalamasının altında kalıyor.



Strateji ile uzak ülkelerin ticari ve ekonomik işbirliği potansiyelinin değerlendirilmesi ve ihracatta sürdürülebilir artışın sağlanması hedeflenmektedir.

Türkiye'nin dünya ticaretindeki payını arttırmak

Ülkemize coğrafi olarak uzak, yüksek gelire sahip büyük pazarlardan ülkemizin potansiyelinin altında pay aldığı anlaşılmaktadır.

İhracat yapılan pazarları çeşitlendirmek

İhracatçılarımızın coğrafi olarak uzak büyük pazarlara yönelmesi ihracat pazarlarımızın çeşitlenmesine önemli bir katkı sağlayacaktır.



İhracatçılara yol gösterilmesi

Ülkemizin toplam ihracatının 3.065 km olan ortalama menziline 4.744 km seviyesinde olan dünya ortalamasına yükseltilmesi ve büyük uzak pazarlardaki payının artırılması için kılavuz niteliğinde bir strateji belgesi oluşturulmuştur.

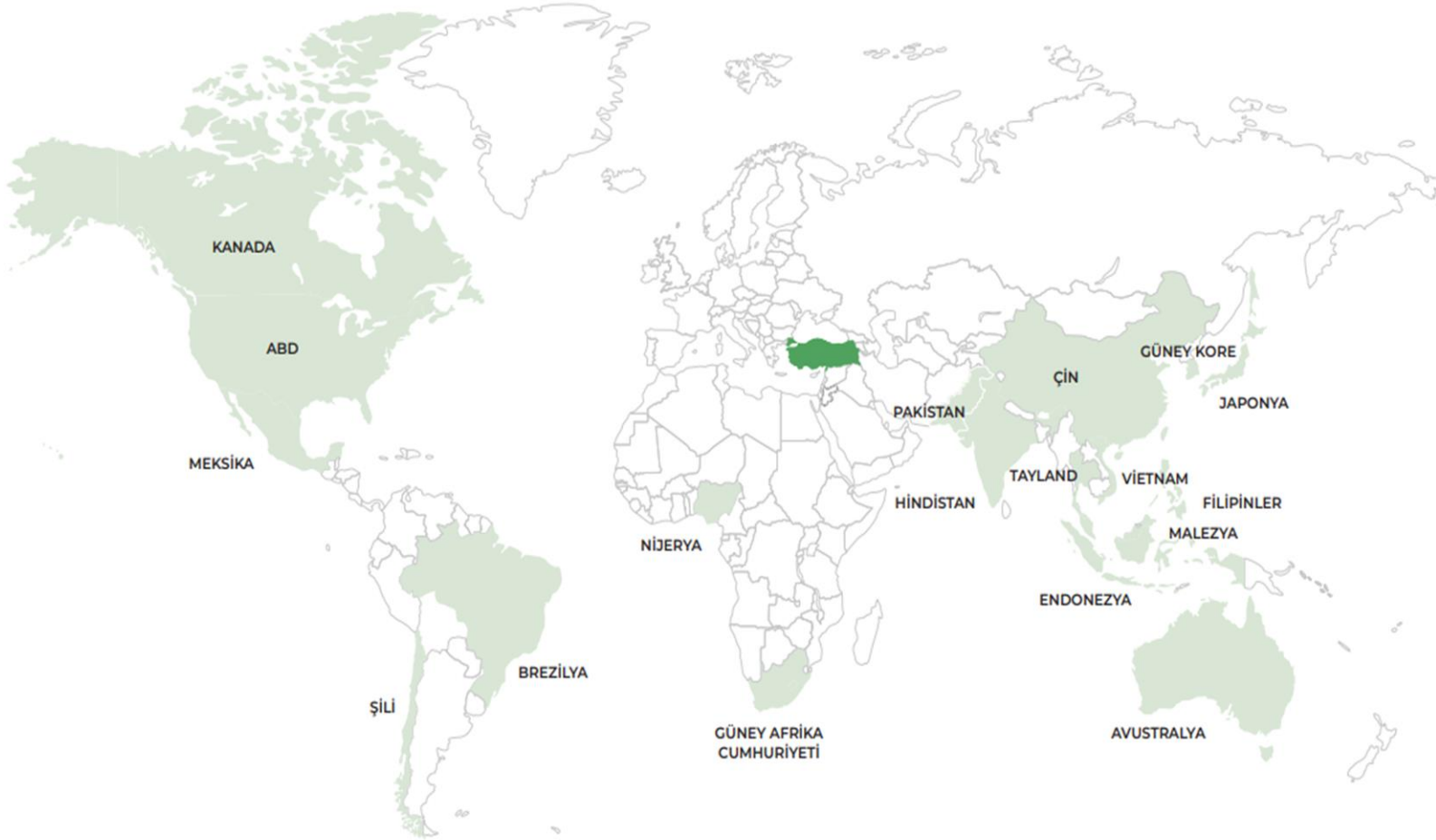


Uzak Ülkeler Stratejisi:

- 11. Kalkınma Planı (2019-2023),
 - İhracat Ana Planı,
 - Orta Vadeli Program,
 - Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı,
 - Bakanlığımızın Stratejik Planı
- rehber edinilmek suretiyle hazırlanmıştır.



Uzak Ülkeler Stratejisi ile,



Dünya nüfusunun %62'sini temsil eden,
Küresel GSYİH'nin %64'ünü oluşturan 18 ülkeye;

2018-2020 ortalaması yaklaşık 20 milyar dolar olan mal ihracatımızın 80 milyar dolar civarına artırılarak dört katına çıkartılması ve bu suretle anılan ülkelerin ithalatındaki payımızın dünya ihracatından aldığımız pay olan %1 seviyesine yükseltilmesini hedefliyoruz.



Uluslararası Kuruluşların Büyüme Tahminleri

Uluslararası Kuruluşlar	Yıl	Bazı Ülke-Ülke Gruplarına İlişkin Büyüme Tahminleri (%)							
		Dünya	Avro Bölgesi	ABD	Brezilya	Rusya	Hindistan	Çin	Japonya
IMF	2021	6,2	5,3	5,9	5,0	4,7	8,7	8,4	2,1
	2022	3,4	3,5	2,0	3,1	-2,2	6,8	3,0	1,4
	2023	2,9	0,7	1,4	1,2	0,3	6,1	5,2	1,8
OECD	2021	5,9	5,2	5,7	4,9	4,7	8,7	8,1	1,7
	2022	3,1	3,3	1,8	2,8	-5,5	6,6	3,3	1,6
	2023	2,2	0,5	0,5	1,2	-4,5	5,7	4,6	1,8
Dünya Bankası	2021	5,9	5,3	5,9	5,0	4,8	8,7	8,1	2,2
	2022	2,9	2,5	1,9	3,0	-3,5	6,9	2,7	1,2
	2023	1,7	0,5	0,5	0,8	-3,3	6,6	4,3	1,0

Kaynak: IMF 2023 Ocak ayı Görünüm Raporu, OECD 2022 Kasım ayı Görünüm Raporu, Dünya Bankası 2023 Ocak ayı Görünüm Raporu



Dünya Ticaretine İlişkin Tahminler

DTÖ Küresel Mal Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

Bölgeler	2022	2023
Dünya Mal Ticaret Hacmi	3,5	1,0
İhracat Artışı		
Kuzey Amerika	3,4	1,4
Güney Amerika	1,6	0,3
Avrupa	1,8	0,8
Asya	3,4	1,4
İthalat Artışı		
Kuzey Amerika	8,5	0,8
Güney Amerika	5,9	-1,0
Avrupa	5,4	-0,7
Asya	9,0	2,2

IMF Küresel Mal ve Hizmet Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

Reel Değişim (%)	2022	2023
Küresel Ticaret Hacmi	5,4	2,4
İhracat Hacmi		
Gelişmiş Ülkeler	6,6	2,3
Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	3,4	2,6
İthalat Hacmi		
Gelişmiş Ülkeler	6,0	2,0
Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	2,4	3,0



T.C. TİCARET
BAKANLIĞI



C- DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER



T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

1) MAL TİCARETİ

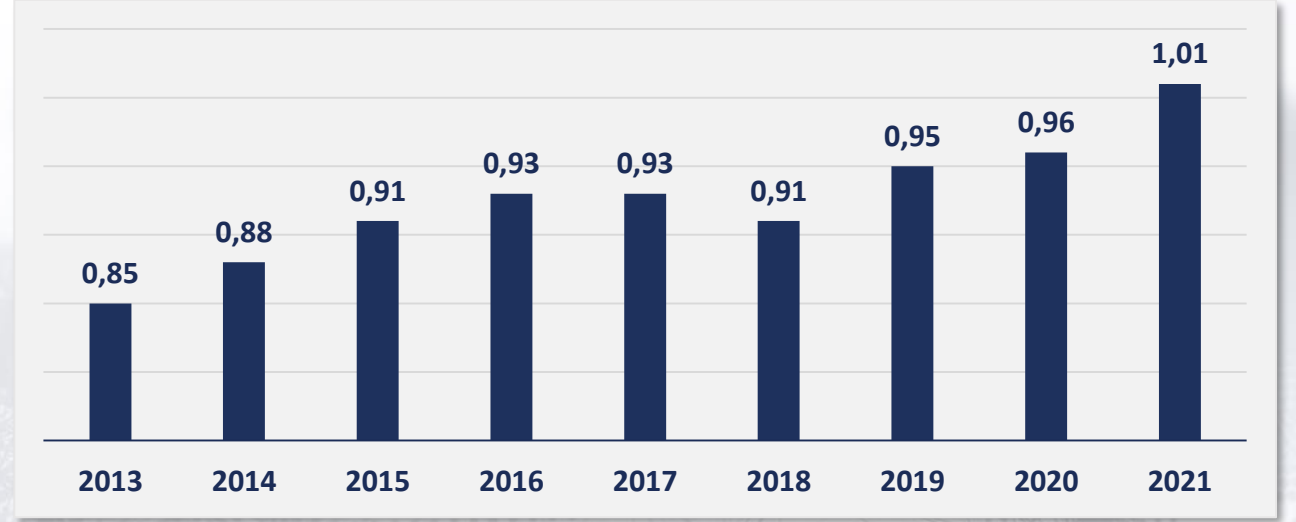


T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

MAL TİCARETİ

➤ Türkiye'nin dünya mal ihracatındaki payı 2021 yılında %1,01 düzeyindedir.

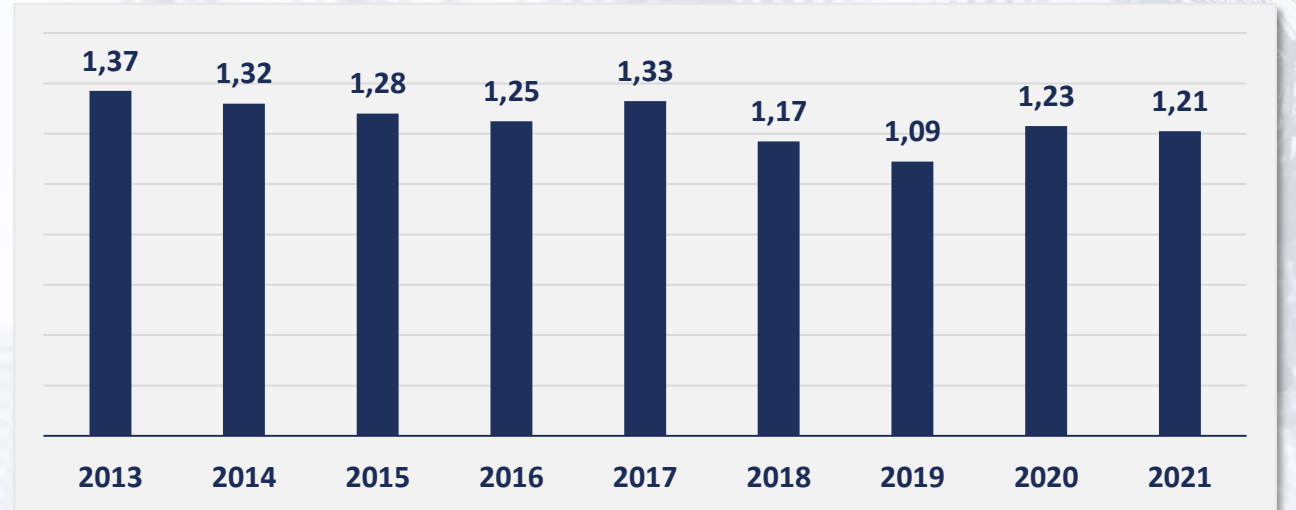
Türkiye'nin Küresel Mal İhracatındaki Payı (%)



Kaynak: DTÖ

➤ Türkiye'nin dünya mal ithalatındaki payı 2021 yılında %1,21 düzeyindedir.

Türkiye'nin Küresel Mal İthalatındaki Payı (%)



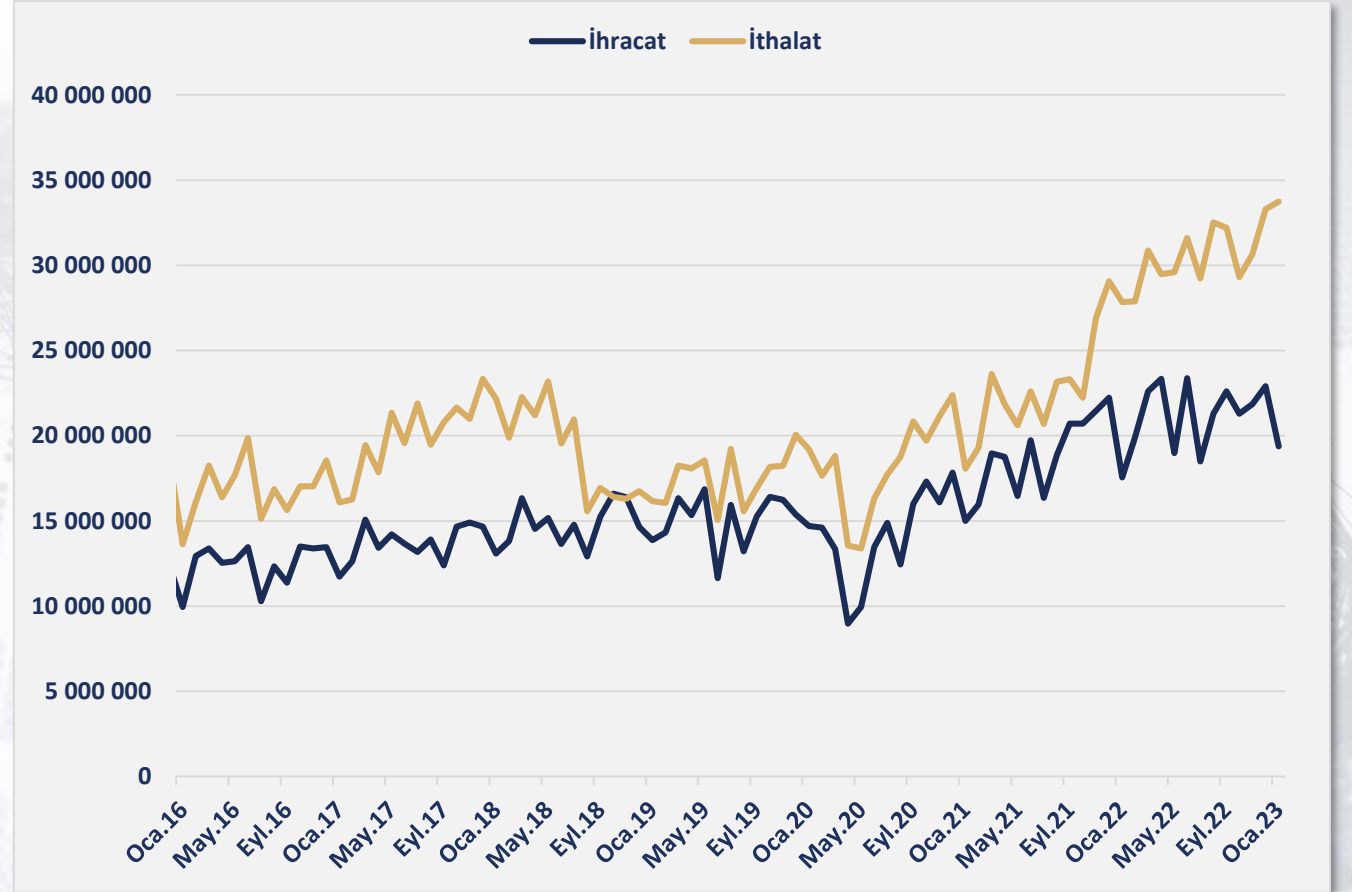
Kaynak: DTÖ



2023 Ocak ayında, 2022 yılının aynı ayına göre genel ticaret sisteminde;

- İhracat %10,4 oranında artış ile 19,4 milyar dolar olmuştur.
- İthalat ise %21,2 oranında artış ile 33,7 milyar dolar olmuştur.
- Dış ticaret açığı ise %39,6 oranında artışla 14,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

İhracat ve İthalatın Aylık Gelişimi (Bin \$, GTS)



Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı

Not: Grafikte Arındırılmamış Veriler Kullanılmıştır.



Dış Ticaretin Gelişimi

(Milyon \$)	2021	2022	Değişim (%) 2021/2022	2022 Ocak	2023 Ocak	Değişim (%) 2022/2023
İhracat	225.214	254.172	12,9	17.554	19.376	10,4
Enerji İhracatı*	8.507	16.374	92,5	763	1.141	49,7
Altın İhracatı	3.483	1.051	-69,8	83	125	50,9
İthalat	271.426	363.711	34,0	27.844	33.742	21,2
Enerji İthalatı*	50.692	96.549	90,5	8.824	8.750	-0,8
Altın İthalatı	5.499	20.440	271,7	611	5.095	733,2
Dış Ticaret Hacmi	496.640	617.883	24,4	45.398	53.117	17,0
Dış Ticaret Dengesi	-46.211	-109.539	137	-10.290	-14.366	40
Enerji Dışı Denge	-4.026	-29.365	629,4	-2.228	-6.757	203,2
İhracat/İthalat (%)	83,0	69,9	-13,1	63,0	57,4	-5,6
Enerji Hariç İhracat/İthalat (%)	98,2	89,0	-9,2	88,3	73,0	-15,3
Altın Ve Enerji Hariç İhracat/İthalat (%)	99,1	96,0	-3,1	90,8	91,0	0,3

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

*Enerji, 27. fasıla karşılık gelmektedir.



Dış Ticaret Endeksleri (2010=100)

	2020		2021		2022 Ocak-Kasım	
	Endeks	% Değişim	Endeks	% Değişim	Endeks	% Değişim
İhracat Birim Değer Endeksi	94,0	-1,4	103,1	9,7	111,0	7,8
İhracat Miktar Endeksi	119,2	-5,2	144,7	21,4	150,9	6,0
İthalat Birim Değer Endeksi	94,3	-6,2	116,3	23,3	148,1	28,3
İthalat Miktar Endeksi	108,4	10,7	109,1	0,7	114,2	6,5
Dış Ticaret Hadleri	99,7	5,2	89,0	-10,7	75,0	-16,3

Kaynak: TÜİK

- 2022 Ocak-Kasım döneminde ihracat birim değer endeksi bir önceki yılın aynı dönemine göre %7,8 oranında artarken, ithalat birim değer endeksi ise %28,3 oranında artmıştır.



Geniş Ekonomik Grupların Sınıflaması (GTS)

İHRACAT

Milyon Dolar	Yıllık			Ocak		
	2021	2022	Değişim (%)	2021	2022	Değişim (%)
Yatırım malları	24.841	29.043	16,9	1.856	2.310	24,5
Ara mallar	115.184	133.414	15,8	9.140	9.818	7,4
Tüketim malları	83.844	89.810	7,1	6.418	7.140	11,2
Diğerleri	1.346	1.906	41,6	140	109	-22,2
TOPLAM	225.215	254.172	12,9	17.554	19.376	10,4

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

İTHALAT

Milyon Dolar	Yıllık			Ocak		
	2021	2022	Değişim (%)	2022	2023	Değişim (%)
Yatırım malları	35.948	40.535	12,8	2.776	3.684	32,7
Ara mallar	210.143	292.439	39,2	23.350	27.102	16,1
Tüketim malları	24.947	30.481	22,2	1.706	2.915	70,9
Diğerleri	388	257	-33,9	12	41	242,0
TOPLAM	271.426	363.711	34,0	27.844	33.742	21,2

Kaynak: Ticaret Bakanlığı



Başlıca İhraç Ürünleri (GTS)

FASIL	İHRACAT (Milyon Dolar)	Yıllık			Ocak*		
	FASIL ADI	2021	2022	Değişim (%)	2022	2023	Değişim (%)
87	Motorlu kara taşıtları	25.023	26.804	7,1	1.944	2.307	18,7
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	20.775	22.676	9,1	1.537	1.946	26,6
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	8.507	16.374	92,5	763	1.142	49,7
85	Elektrikli makina ve cihazlar	12.011	13.706	14,1	886	1.125	27,0
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	10.781	11.012	2,1	814	834	2,4
39	Plastikler ve mamulleri	10.015	11.570	15,5	812	832	2,5
73	Demir veya çelikten eşya	8.801	10.536	19,7	685	796	16,2
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	10.965	10.206	-6,9	705	736	4,3
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	7.513	8.465	12,7	601	703	16,9
72	Demir ve çelik	17.063	14.628	-14,3	1.203	661	-45,1
	Liste Toplamı	131.452	145.977	11,0	9.949	11.080	11,4
	Genel Toplam	225.215	254.172	12,9	17.554	19.376	10,4

*Sıralama 2023 Ocak ayına göre.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı



Başlıca İthal Ürünleri (GTS)

FASIL	İTHALAT (Milyon Dolar)	Yıllık			Ocak*		
	FASIL ADI	2021	2022	Değişim (%)	2022	2023	Değişim (%)
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	50.692	96.549	90,5	8.824	8.750	-0,8
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	7.074	23.457	231,6	714	5.393	655,5
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	30.967	34.574	11,7	2.441	3.006	23,2
85	Elektrikli makina ve cihazlar	19.964	21.534	7,9	1.493	2.099	40,5
72	Demir ve çelik	27.618	28.367	2,7	2.684	1.740	-35,2
87	Motorlu kara taşıtları	15.596	17.679	13,4	1.017	1.496	47,0
39	Plastikler ve mamulleri	17.591	18.976	7,9	1.660	1.308	-21,2
29	Organik kimyasal ürünler	9.341	11.120	19,0	961	784	-18,4
74	Bakır ve bakırdan eşya	5.266	5.510	4,6	296	564	90,7
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	6.593	7.683	16,5	652	504	-22,7
	Liste Toplamı	190.701	265.450	39,2	20.741	25.643	23,6
	Genel Toplam	271.426	363.711	34,0	27.844	33.742	21,2

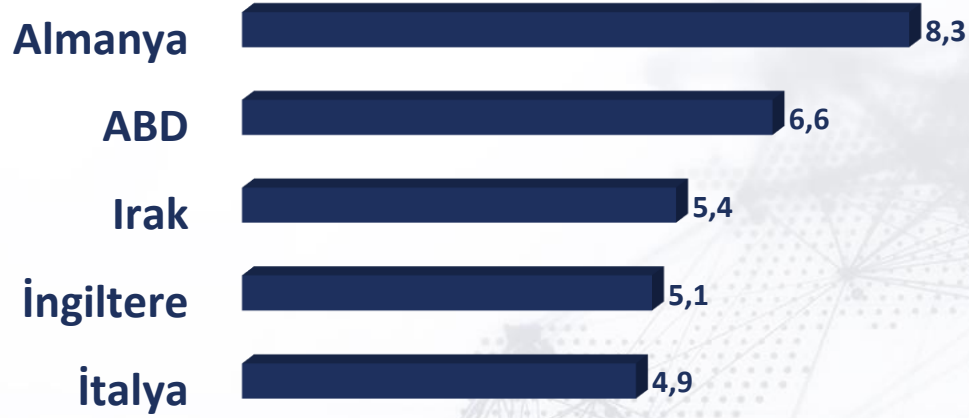
*Sıralama 2023 Ocak ayına göre.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı



İhracat ve İthalatta İlk Beş Ülke (GTS)

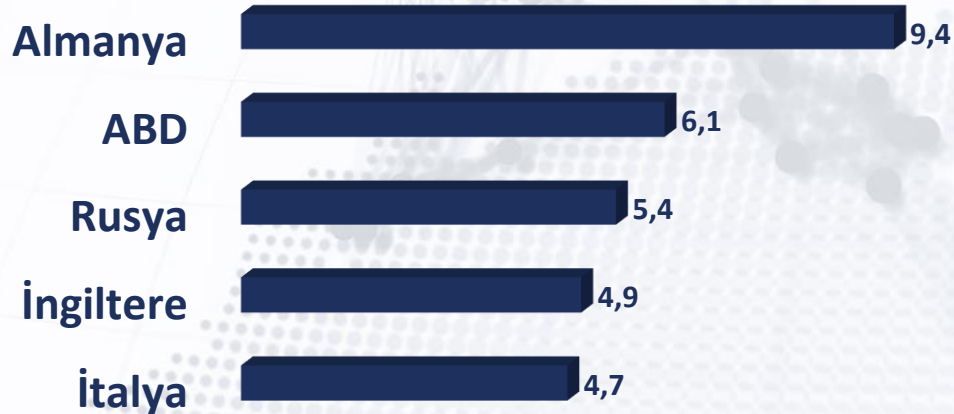
2022 yılı İhracatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)



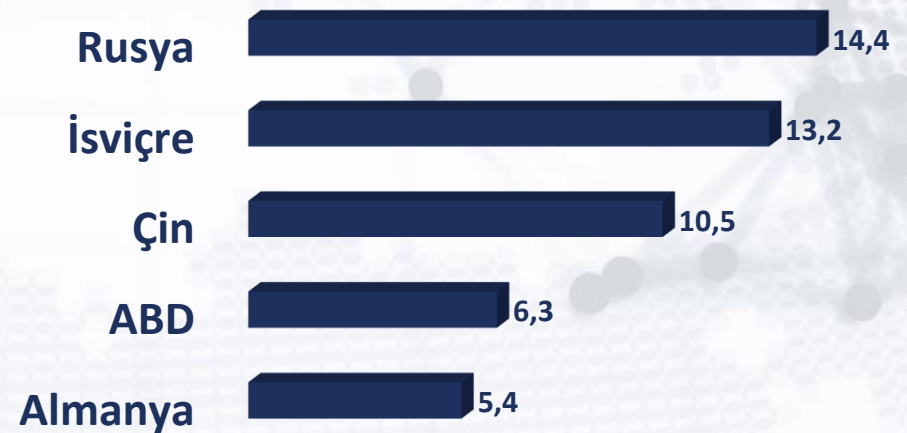
2022 yılı İthalatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)



2023 Ocak Ayı İhracatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)



2023 Ocak Ayı İthalatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)





İhracatın Bölgesel Dağılımı

Milyon Dolar			Yıllık				Ocak			
			2021	2022	Pay (%)	Değişim (%)	2022	2023	Pay (%)	Değişim (%)
Sıra	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları								
1	Avrupa	Avrupa Birliği 27	93.053	103.106	40,6	10,8	7.311	8.159	42,1	11,6
		Diğer Avrupa (AB Hariç)	31.465	36.805	14,5	17,0	2.216	3.254	16,8	46,9
2	Afrika	Diğer Afrika	7.876	9.877	3,9	25,4	736	646	3,3	-12,2
		Kuzey Afrika	13.336	14.159	5,6	6,2	1.198	909	4,7	-24,1
3	Amerika	Güney Amerika	3.593	3.356	1,3	-6,6	251	191	1	-24,1
		Kuzey Amerika	16.408	18.787	7,4	14,5	1.346	1.280	6,6	-4,9
		Orta Amerika ve Karayipler	2.443	2.769	1,1	13,3	179	194	1	8,0
4	Asya	Diğer Asya	17.234	18.409	7,2	6,8	1.196	1.347	6,9	12,5
		Yakın ve Orta Doğu	38.355	45.225	17,8	17,9	2.990	3.299	17	10,3
5	Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	1.128	1.089	0,4	-3,4	86	72	0,4	-16,4
6	Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	325	590	0,2	81,4	45	26	0,1	-42,0
Toplam			225.215	254.172	100	12,9	17.554	19.376	100	10,4

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

İthalatın Bölgesel Dağılımı

Milyon Dolar			Yıllık				Ocak			
			2022	2023	Pay (%)	Değişim (%)	2022	2023	Pay (%)	Değişim (%)
Sıra	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları								
1	Avrupa	Avrupa Birliği 27	85.383	93.286	25,6	9,3	6.300	7.722	22,9	22,6
		Diğer Avrupa (AB Hariç)	44.758	87.506	24,1	95,5	6.175	10.663	31,6	72,7
2	Afrika	Diğer Afrika	2.815	3.411	0,9	21,2	371	397	1,2	7,2
		Kuzey Afrika	5.418	6.099	1,7	12,6	403	1.370	4,1	239,5
3	Amerika	Güney Amerika	7.772	9.920	2,7	27,6	604	473	1,4	-21,7
		Kuzey Amerika	14.227	16.545	4,5	16,3	1.377	2.177	6,5	58,2
		Orta Amerika ve Karayipler	1.099	1.421	0,4	29,3	85	339	1	301,4
4	Asya	Diğer Asya	68.242	87.936	24,2	28,9	6.342	7.655	22,7	20,7
		Yakın ve Orta Doğu	16.126	21.346	5,9	32,4	1.668	2.772	8,2	66,1
5	Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	1.158	1.690	0,5	46,0	143	167	0,5	16,7
6	Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	24.429	34.552	9,5	41,4	4.377	8	0	-99,8
Toplam			271.426	363.711	100,0	34,0	27.844	33.742	100	21,2

Kaynak: Ticaret Bakanlığı



T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

2) ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ



HİZMET İHRACATI DESTEK PROGRAM PAKETİ

Hizmet İhracatı Destek Program Paketi ile tüm hizmet sunum yöntemlerini içeren bir tanımlamanın yanı sıra ülkemiz hizmet ihracatını yeni bir yaklaşımla daha da ileri aşamalara taşıyacak bir sistemin oluşturulması amaçlanmıştır. Bu şekilde, bir yandan hizmet ihracatımızın artırılması sağlanırken, diğer yandan da istatistiki anlamda daha etkin bir mekanizma ile ölçüm ve performans değerlendirmesinin de yapılacağı bir yapı vücuda getirilmiştir.

5447 sayılı Türkiye Bilişim Sektörünün Uluslararasılaşması ve E-Turquality (Bilişimin Yıldızları Programı) Hakkında Karar

5448 sayılı Hizmet İhracatının Tanımlanması, Sınıflandırılması ve Desteklenmesi Hakkında Karar

5449 sayılı Yurt Dışı Lojistik Dağıtım Ağlarının Desteklenmesi Hakkında Karar

2564 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar



SAĞLIK TURİZMİ



EĞİTİM



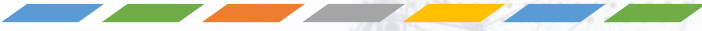
FUARCILIK HİZMETLERİ



GAYRİMENKUL HİZMETLERİ



YARATICI ENDÜSTRİLER



SPOR TURİZMİ



YÖNETİM DANIŞMANLIĞI HİZMETLERİ



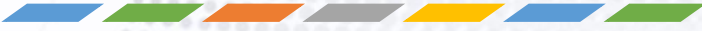
LOJİSTİK ve TAŞIMACILIK



YEŞİL HİZMETLER



DİĞER HİZMETLER



YENİ BİR İSİM VE KURGU

«HİZMET İHRACATI» TANIMI

ULUSLARARASI SEKTÖREL SINIFLANDIRMA

İLK KEZ PERFORMANS ÖLÇÜMÜ ve İSTATİSTİK
TEMİNİ

- 10 ANA SEKTÖR
- 36 DESTEK UNSURU
- SEKTÖRLER ÖZELİNDE 15 YENİ DESTEK UNSURU



MEVCUT DESTEK UNSURLARI

Tescil Ve Koruma
Desteği

Pazara Giriş
Belgeleri Desteği

Acente Komisyon
Desteği

Reklam, Tanıtım
Ve Pazarlama
Desteği

Birim Desteği

Bireysel Katılım
Desteği

Milli Katılım
Desteği

Milli Katılım
Tanıtım Desteği

Rapor Desteği

Alım Heyeti

Ticaret Heyeti

HİSER İhtiyaç
Analizi Desteği

HİSER İstihdam
Desteği

Sanal Fuar
Organizasyon
Desteği

Yarışma Ve
Etkinlik Desteği

Film Platosu Ve
Stüdyosu Kullanım
Giderleri Desteği

Yurt İçi Tanıtım
Desteği

Yurt İçi Eğitim
Desteği

Hasta Yol Desteği



YENİ DESTEK UNSURLARI

Tanıtım Heyeti
Desteği

Uluslararası Öğrenci
Ofisleri Kapasite
Geliştirme Desteği

Akademisyen
İstihdam Desteği

Uluslararası
Sıralama Desteği

Uluslararası
Sıralama Desteği

Uluslararası
Kuruluşlara Üyelik
Desteği

Prestijli Katılım
Desteği

Ürün Yerleştirme
Desteği

HİSER Tanıtım
Desteği

HİSER Sektörel
Ticaret Heyeti
Programı Desteği

HİSER Sektörel Alım
Heyeti Programı
Desteği

Fuar Alanı Yapım
Desteği

Sektörel Nitelikli
Uluslararası Yurt İçi
Fuar Organizasyon
Desteği

Yurt Dışı Fuar
Organizasyon
Desteği

Korsanla Mücadele
Giderleri Desteği

Dublaj Veya Altyazı
Giderleri Desteği

Komplikasyon Ve
Seyahat Sağlık
Sigortası Desteği

Sağlık Turizmi
İstihdam Desteği

Yabancı Dil Ve Sağlık
Turizmi Eğitimi
Desteği

Sağlık Ve Spor
Turizmi Sektörlerinin
Geliştirilmesi Ve
Tanıtılması Desteği

Veri Tabanı Üyelik
Desteği

Yeşil Hizmetler
İstihdam Desteği



T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

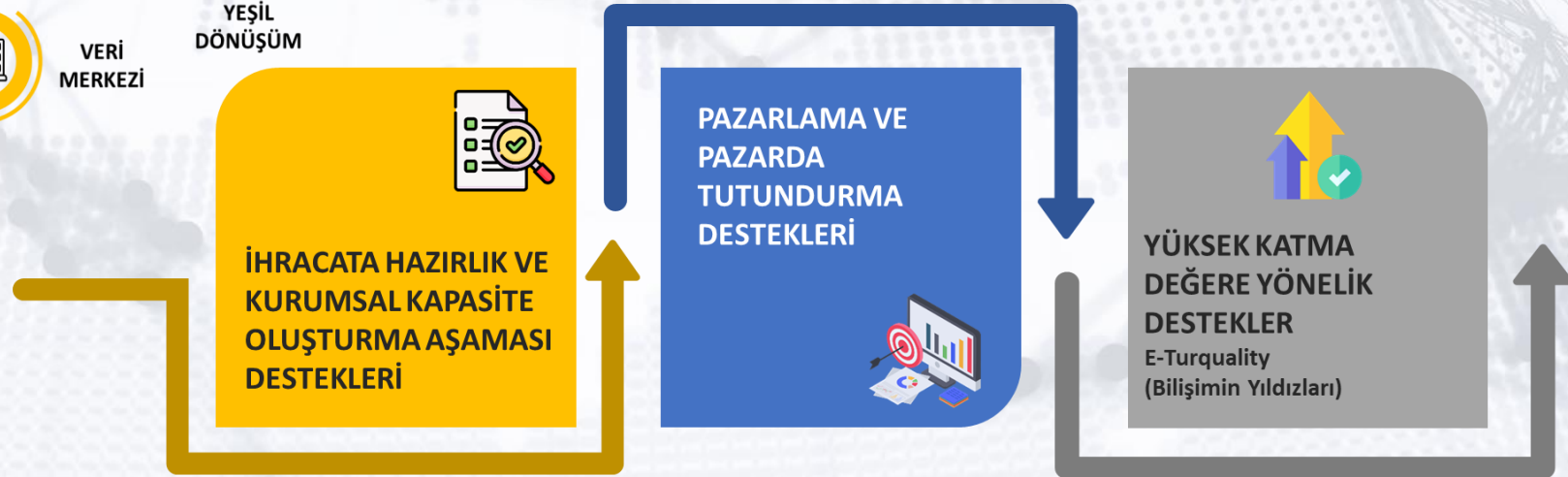
5447 SAYILI TÜRKİYE BİLİŞİM SEKTÖRÜNÜN ULUSLARARASILAŞMASI VE E-TURQUALITY (BİLİŞİMİN YILDIZLARI) PROGRAMI

Bilişim sektörü destek kapsamı genişletilmiştir

KAPSAM – BİLİŞİM ŞİRKETLERİ



Çerçeve mantığı ile bilişim sektörüne yönelik tüm destekler tek bir program altında üç aşamalı bir sistemde bir araya toplanmıştır.





5447 SAYILI TÜRKİYE BİLİŞİM SEKTÖRÜNÜN ULUSLARARASILAŞMASI VE E-TURQUALITY (BİLİŞİMİN YILDIZLARI) PROGRAMI

Bilişim sektörüne özgü yeni destekler eklenmiştir

TeknoHızlandırıcı İşbirliği
Kuruluşu Proje Desteği

Uluslararası Katma Değerli
Bilişim Yüklenici Proje
Desteği

Uluslararası Teknoloji
Pazarlama Ofisleri Desteği

Hizmet Pazarlama
Platformlarına Üyelik
Desteği

Veri Merkezi Desteği

Yazılımcılar için
Simülatör/ Test Ekipmanı
Kiralama Desteği

Yurtdışı Arama Desteği

Yurtdışı İhale Desteği

Yurtiçi Fuar Desteği

Yıldız Ofisleri Desteği

Ürün Yerleştirme Desteği

Yurt Dışında Yerleşik
Şirkete Ait
Oyun/Yazılım/Aracılık
Platformu Alımına Yönelik
Danışmanlık Desteği

Patent / Fikri Mülkiyet
Hakkı Alım Desteği

Yazılım/Oyun/Mobil
Uygulama Test Desteği



5449 SAYILI YURT DIŞI LOJİSTİK DAĞITIM AĞLARININ DESTEKLENMESİ HAKKINDA KARAR

YLDA: İŞbirliği kuruluşları tarafından yurt dışında kurulan, satın alınan, kiralanan veya hizmet alınan ve ürünlerin dağıtımını ile ilgili depolama, yükleme, boşaltma, sevkiyat, elleçleme, tehlikeli madde hizmetleri, kargo birleŐtirme-bölme, soğuk depolama, dağıtım vb. faaliyetlerin kümelendirilerek gerçekleştirilebilmesi için uluslararası taşımacılık ve lojistik amaçlı düzenlenmiŐ, farklı taşıma modlarına (karayolu, denizyolu, havayolu ve demiryolu) etkin bağlantıları olan ve en az iki veya daha fazla modlu taşımacılık imkanlarına sahip tesisleri, bu tesisler ile entegre çalıŐacak dağıtım ağını ve bu ağın işletilmesine yönelik yük konsolidasyonunu sağlayarak uçtan uca tüm lojistik sürecini yönetecek bilişim ve sair sistemlerini ifade eder.

Destek Unsuru	Destek Oranı	Destek Üst Limiti (TL)	Süre /Limit	Ön Onay
İlk Kurulum Desteği (Cep depoların ve bu ağın işletilmesine yönelik Kurulum ,destek, bakım, bilişim sistemleri, teknik donanım ve dekorasyon giderleri, yatırım, ruhsat ve izin giderleri, bunlarla ilgili hukuki danışmanlık giderleri ile YSV kiralınması ve işletilmesi giderleri)	%70	60 Milyon	5 yıl	-
YLDA'ların işletilmesine İlişkin Kira/Ruhsat/Komisyon/Hukuki Danışmanlık Giderleri Desteği	İlk iki yıl %70, diğer yıllar %50	24 Milyon	5 yıl	-
Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği(Yurtdışı)	%50	3 milyon	5 yıl	2 ay
Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği	%50	1 milyon 200 bin	5 yıl	2 ay
İstihdam Desteği	İlk iki yıl %70, diğer yıllar %50 oranında (Maks. 10 kişi)	4 milyon 800 bin (Maks. Yıllık kişi başı 600 bin)	-	-
Navlun Borsası Desteği	%60	3 milyon 600 bin	-	-



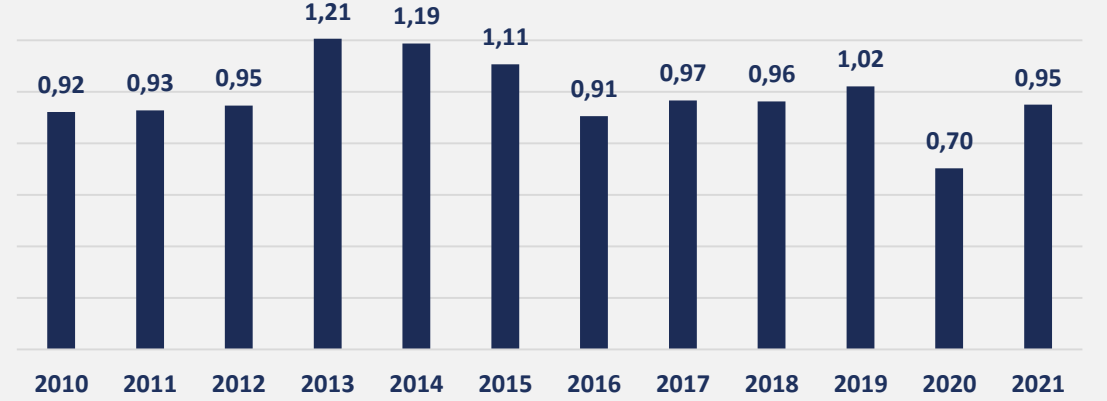
T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

HİZMETLER TİCARETİ

➤ Türkiye'nin 2021 yılı küresel hizmet ihracatındaki payı %0,95 düzeyindedir.

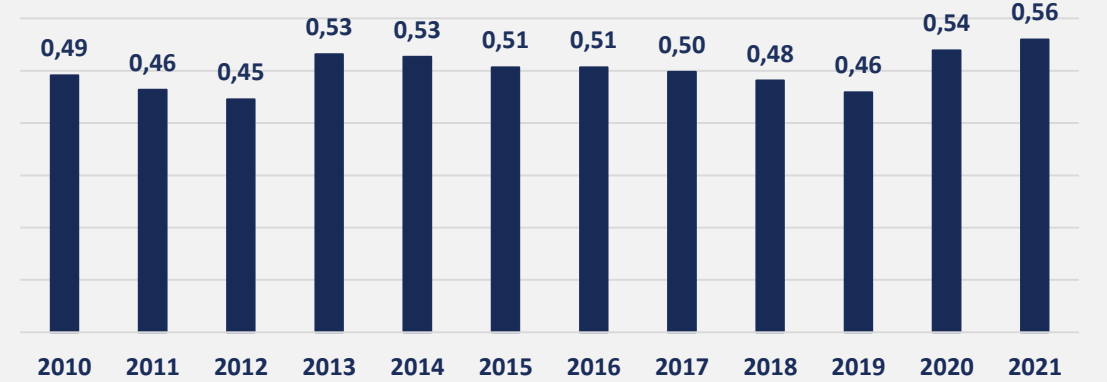
➤ Türkiye'nin 2021 yılı küresel hizmet ithalatındaki payı %0,56 düzeyindedir.

Türkiye'nin Küresel Hizmet İhracatındaki Payı (%)



Kaynak: DTÖ

Türkiye'nin Küresel Hizmet İthalatındaki Payı (%)



Kaynak: DTÖ



Kaynak: TCMB

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Ödemeler Dengesi-Hizmet Kalemleri

Gelir	Kasım			Ocak-Kasım		
	Milyon Dolar	2021	2022	Değişim(%)	2021	2022
Hizmetler Geliri	5.482	7.149	30,4	55.441	83.555	50,7
Taşımacılık Geliri	2.396	2.965	23,7	21.862	33.185	51,8
Seyahat Geliri	2.205	3.073	39,4	24.795	39.897	60,9
İnşaat Geliri	20	50	150,0	188	353	87,8
Sigorta ve Emeklilik	81	173	113,6	905	1.619	78,9
Finansal Hizmetler Geliri	28	90	221,4	356	629	76,7
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Geliri	20	15	-25,0	320	193	-39,7
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Geliri	217	194	-10,6	2.217	2.229	0,5
Diğer İş Hizmetleri Geliri	319	301	-5,6	2.930	2.873	-1,9
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Geliri	19	55	189,5	144	396	175,0
Resmi Hizmetler Geliri	28	32	14,3	303	360	18,8
Gider	Kasım			Ocak-Kasım		
Milyon Dolar	2021	2022	Değişim(%)	2021	2022	Değişim(%)
Hizmetler Gideri	2.963	3.466	17,0	25.939	35.372	36,4
Taşımacılık Gideri	1.108	1.451	31,0	9.666	16.259	68,2
Seyahat Gideri	263	425	61,6	1.482	3.440	132,1
İnşaat Gideri	1	19	1800,0	18	82	355,6
Sigorta ve Emeklilik Gideri	187	212	13,4	2.014	2.459	22,1
Finansal Hizmetler Gideri	68	166	144,1	460	1.537	234,1
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Gideri	206	198	-3,9	2.347	2.326	-0,9
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Gideri	250	226	-9,6	2.840	2.349	-17,3
Diğer İş Hizmetleri Gideri	563	520	-7,6	5.132	5.001	-2,6
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Gideri	27	28	3,7	279	293	5,0
Resmi Hizmetler Gideri	214	120	-43,9	950	983	3,5

Kaynak: TCMB



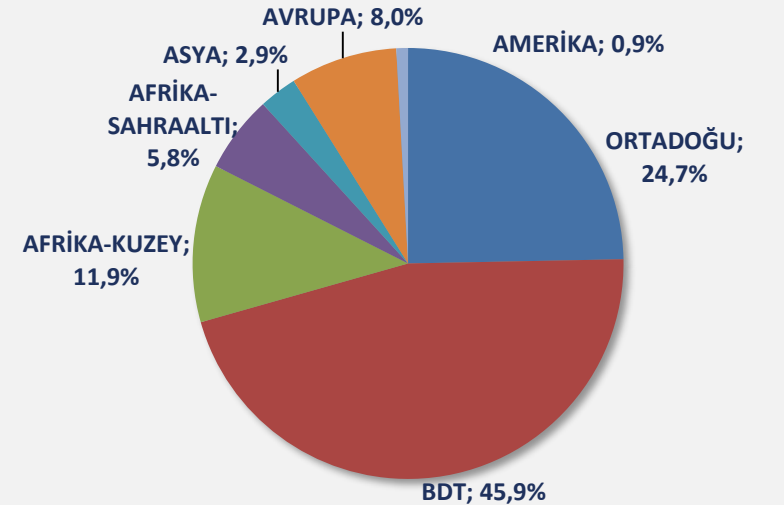
Yurt Dışında Müteahhitlik Hizmetleri

Yıl	Proje Sayısı	Ülke Sayısı	Proje Bedeli (Milyar \$)	Kümülatif Proje Bedeli (Milyar \$)	Ort. Proje Bedeli (Milyar \$)
1971-2002	2.426	48	49,75	49,75	0,02
2003	339	35	6,40	56,15	0,02
2004	477	36	8,63	64,78	0,02
2005	452	33	12,92	77,70	0,03
2006	577	35	22,41	100,11	0,04
2007	614	45	25,66	125,76	0,04
2008	667	39	24,69	150,45	0,04
2009	505	45	20,12	170,57	0,04
2010	633	50	23,42	193,99	0,04
2011	561	51	24,48	218,46	0,04
2012	549	49	31,65	250,11	0,06
2013	438	50	31,23	281,34	0,07
2014	360	54	26,70	308,04	0,07
2015	285	57	23,98	332,02	0,08
2016	223	56	15,21	347,22	0,07
2017	312	52	17,80	365,02	0,06
2018	386	53	22,76	387,78	0,06
2019	537	45	19,25	407,03	0,04
2020	371	42	16,21	423,24	0,04
2021	443	71	30,73	453,97	0,07
2022	480	45	18,71	472,68	0,04
2023	12	8	0,95	473,63	0,08

- Dünyanın en büyük 250 müteahhitlik şirketi listesinde 2020 yılında 40 Türk firması vardır.
- Türkiye, bu bakımdan Çin ve ABD'den sonra 3. sırada yer almaktadır.

Sektörün ekonomiye katkıları: Döviz girdisi, ihracata katkı, istihdama katkı, teknoloji transferi, makina parkına etki, dışa açılma sürecine etki.

Müteahhitlik Hizmetlerinin Ülke Gruplarına Göre Dağılımı
(2023 Ocak ayı itibarıyla)





T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

D- YATIRIM ORTAMI



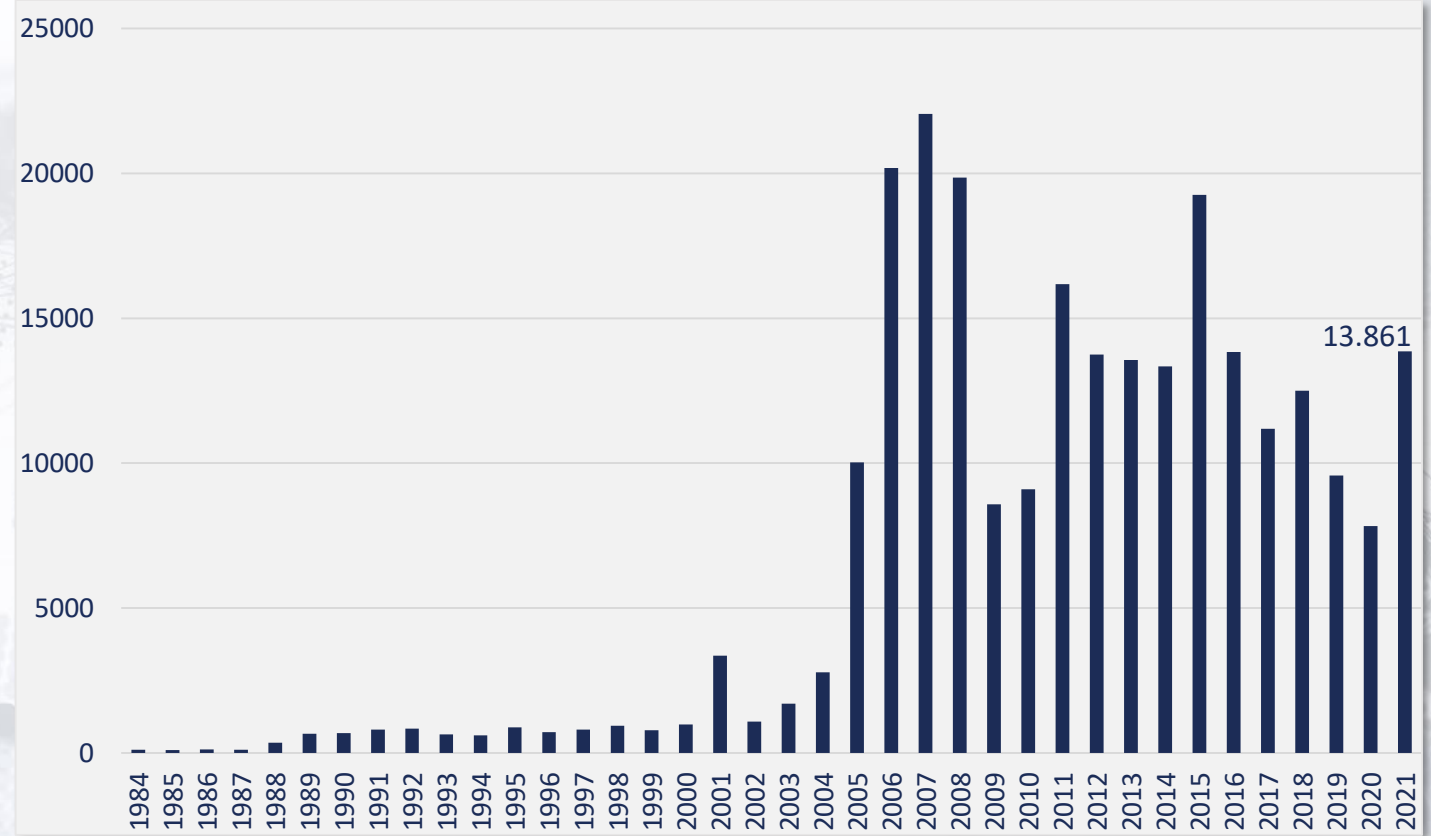
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları

1. ABD
2. Almanya
3. Arnavutluk
4. Avustralya
5. Avusturya
6. Azerbaycan
7. B.A.E.
8. Bahreyn
9. Bangladeş
10. Belçika
11. Beyaz Rusya
12. Bosna-Hersek
13. Brezilya
14. Bulgaristan
15. Cezayir
16. Çad
17. Çek Cumhuriyeti
18. Çin
19. Danimarka
20. Endonezya
21. Estonya
22. Etiyopya
23. Fas
24. Filipinler
25. Finlandiya
26. Fransa
27. Gambiya
28. Güney Afrika Cum.
29. Güney Kore
30. Gürcistan
31. Hırvatistan
32. Hindistan
33. Hollanda
34. İngiltere
35. İran
36. İrlanda
37. İspanya
38. İsrail
39. İsveç
40. İsviçre
41. İtalya
42. Japonya
43. K.K.T.C.
44. Kanada
45. Karadağ
46. Katar
47. Kazakistan
48. Kırgızistan
49. Kosova
50. Kuveyt
51. Letonya
52. Litvanya
53. Lübnan
54. Lüksemburg
55. Macaristan
56. Makedonya
57. Malezya
58. Malta
59. Meksika
60. Mısır
61. Moğolistan
62. Moldova
63. Norveç
64. Özbekistan
65. Pakistan
66. Polonya
67. Portekiz
68. Romanya
69. Ruanda
70. Rusya
71. Sırbistan
72. Singapur
73. Slovakya
74. Slovenya
75. Sudan
76. Suriye
77. Suudi Arabistan
78. Tacikistan
79. Tayland
80. Tunus
81. Türkmenistan
82. Ukrayna
83. Umman
84. Ürdün
85. Venezuela
86. Vietnam
87. Yemen
88. Yeni Zelanda
89. Yunanistan



- 1984-2002 döneminde 14,6 milyar ABD doları olan doğrudan yabancı yatırım tutarı, 2003-2021 döneminde kümülatif olarak 239,2 milyar dolara ulaşmıştır.
- 2022 yılı Kasım ayında yurt dışına doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı ayına göre %24 düşüş ile 412 milyon dolar olmuştur.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Milyon ABD Doları)

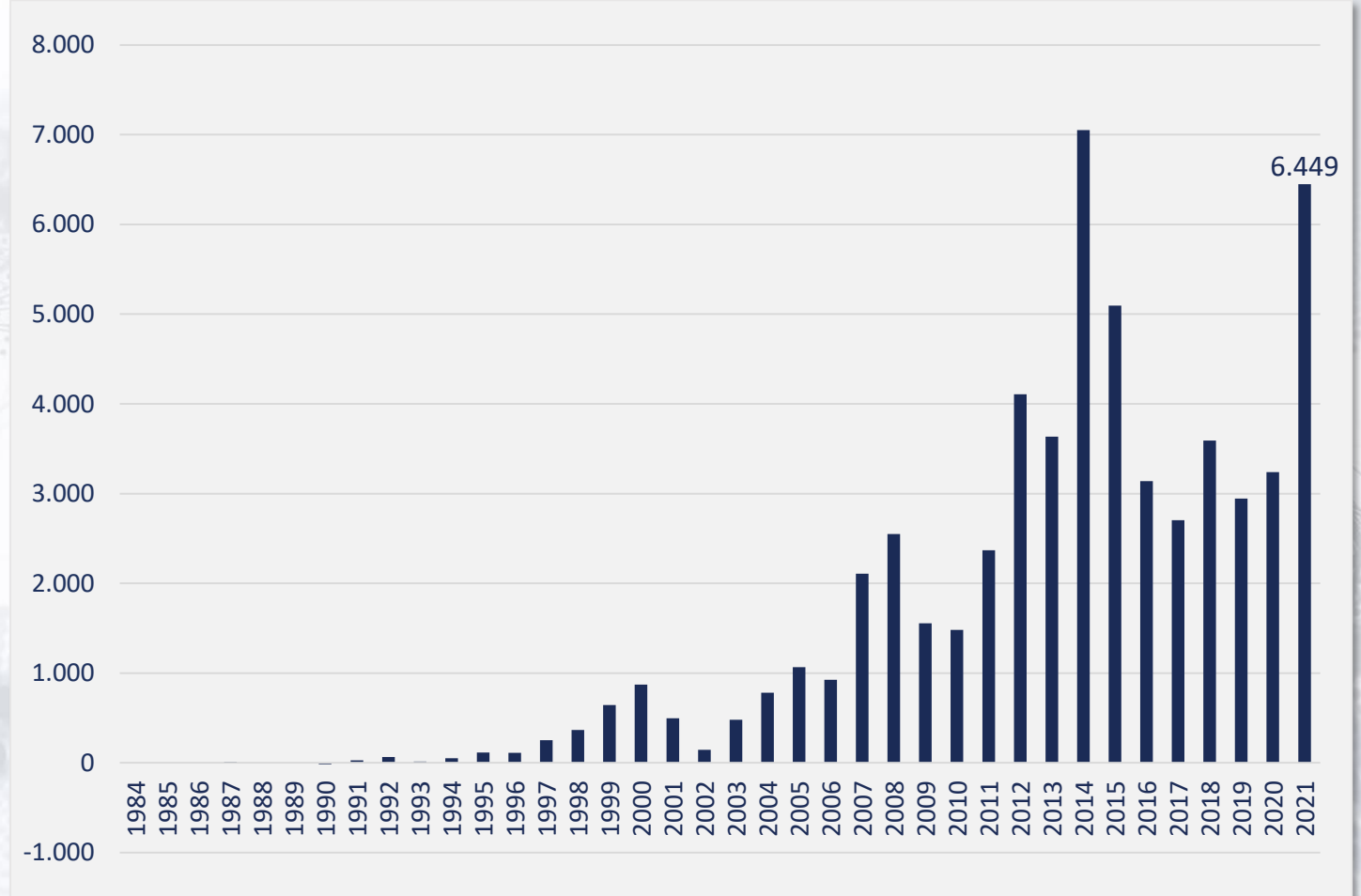


Kaynak: TCMB



- Türk yatırımcıların yurt dışında gerçekleştirdiği doğrudan yatırımların toplamı, 2003'ten 2021 yılına kadar kümülatif olarak 55,3 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.
- Doğrudan yabancı yatırımlarda 2021 yılı Kasım ayında 875 milyon dolar giriş yaşanırken 2022 yılı Kasım ayında 1187 milyon dolar giriş yaşanmıştır.

Yurt Dışına Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Milyon ABD Doları)



Kaynak: TCMB

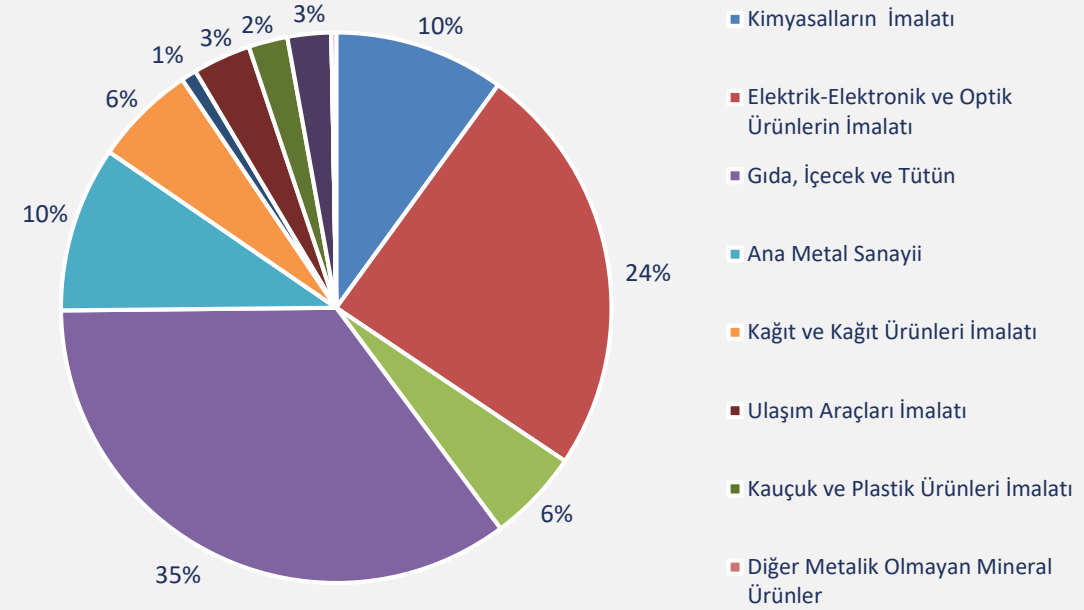


Yabancı Yatırımların Sektörlere Göre Dağılımı

Milyon Dolar (\$)	Yıllık		Ocak-Kasım	
	2021	2022	2021	2022
TARIM SEKTÖRÜ	17	148	147	70
SINAI SEKTÖRÜ	1.188	1.850	1.568	1.728
Madencilik ve taş ocaklığı	128	65	63	181
İmalat	1.010	1.655	1.376	1.439
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	49	129	129	108
Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1	1	0	0
HİZMETLER SEKTÖRÜ	4.586	5.100	4.599	4.321
TOPLAM	5.791	7.098	6.314	6.119

Kaynak: TCMB

İmalat Sanayisinde Alt Sektörlerin Payı (%) (Ocak-Kasım 2022)





Doğrudan Yabancı Yatırımların (DYY) Ülkelere Göre Dağılımı

Sıra*	Ülkeler	2021 DDY	2022 DDY	2022 DDY
		(Milyon Dolar)	Kasım (Milyon Dolar)	Ocak-Kasım (Milyon Dolar)
1	İrlanda	221	236	355
2	Hollanda	749	197	819
3	Almanya	479	147	642
4	İtalya	40	75	209
5	Avusturya	94	60	189
6	Fransa	127	35	161
7	Amerika Birleşik Devletleri	1.180	35	248
8	Güney Kore	344	35	54
9	Lüksemburg	368	29	284
10	Tayvan	51	20	112
11	İsviçre	521	18	688
12	Japonya	222	16	80
13	Çin	88	15	60
14	İngiltere	1.392	10	301
15	İspanya	58	6	1.589
16	Belçika	83	5	75
17	Singapur	32	3	27
18	Çek Cumhuriyeti	20	2	3
19	Malta	5	2	5
20	Romanya	0	2	2
LİSTE TOPLAMI		6.074	948	5.903
TOPLAM		7.098	949	6.119

*Sıralama 2022 Kasım ayına göre.

Kaynak: TCMB



T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

E- SERBEST BÖLGELER

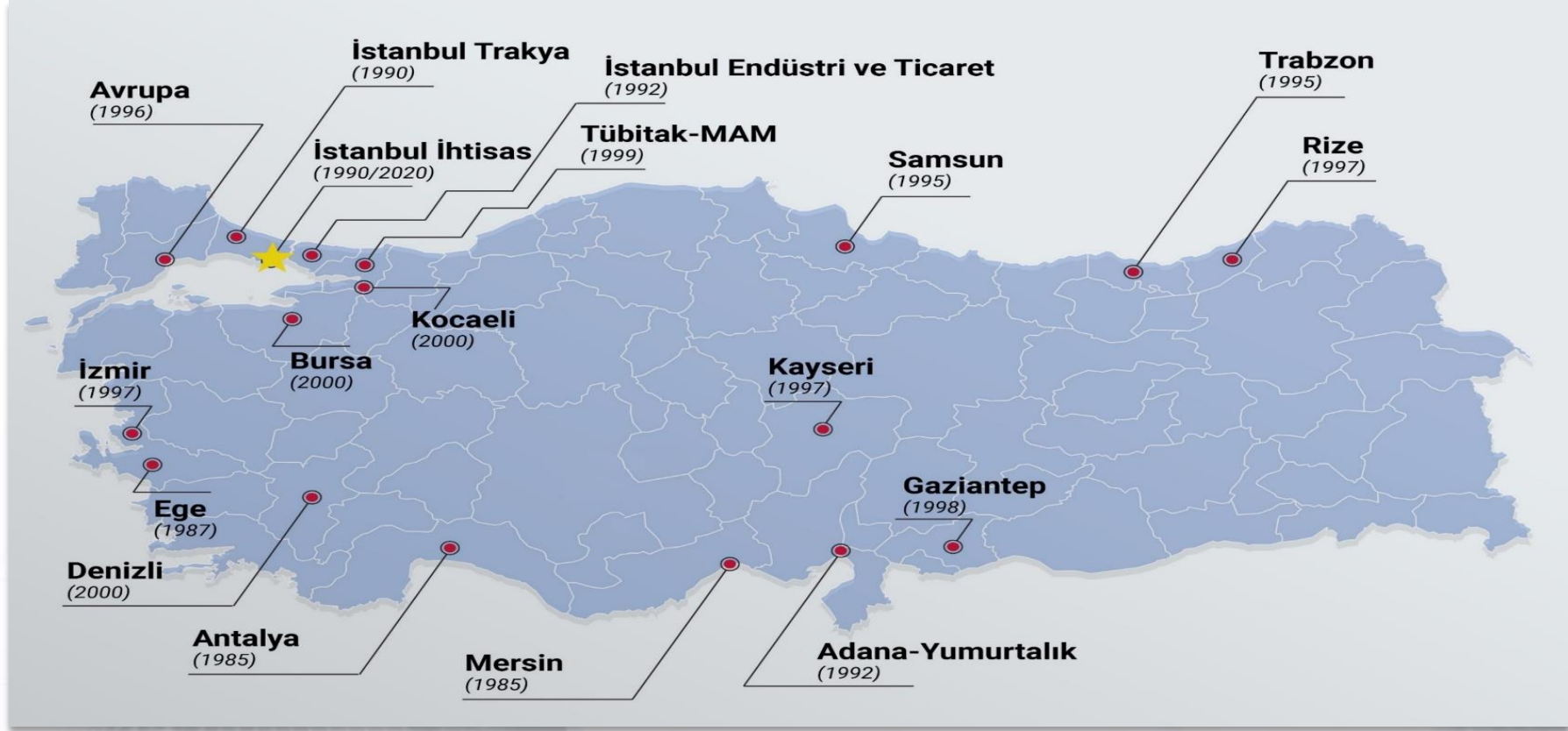


Serbest Bölgelerin Sağladığı Avantajlar

- Üretici Kullanıcılar İçin Vergi Avantajlarından Yararlanma İmkânı
- Orta ve Uzun Vadede Geleceği Planlayabilme İmkânı
- Kâr Transferi İmkânı
- Ticaret Kolaylığı İmkânı
- Gümrük Vergisi Prosedüründen Arındırılmış Ticari Faaliyet İmkânı
- AB ve Gümrük Birliği Kriterlerinin Gerektirdiği Serbest Dolaşım Belgelerinin Temini İmkânı
- Eşitlik Prensipleri
- Zaman Kısıtlaması Bulunmaması
- Pazar İhtiyaçlarına ve Şartlarına Göre Serbestçe Belirlenecek Ticari Faaliyet İmkânı
- Gerçekçi Bir Enflasyon Muhasebesi İmkânı
- Yerli ve Yabancı Tüm Pazarlara Erişim İmkânı
- Azaltılmış Bürokratik Prosedür ve Dinamik İşletme Yönetimi
- Stratejik Avantaj
- Her Türlü Ticari ve Sınai Faaliyete Uygun ve Ucuz Altyapı İmkânı
- Tedarik Zinciri İmkânlarından Yararlanma Kolaylığı



Serbest Bölgeler



- 18 Serbest Bölgede 2022 yılı Aralık ayı itibarıyla 91.303 kişilik istihdam sağlanmıştır.
- Batı Anadolu Serbest Bölgesi 08.09.2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 4482 sayılı Karar ile ilan edilmiş olup; bölgeyi kurup işletmekle yetkilendirilen Batı Anadolu Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş. tarafından bölgenin faaliyete geçirilmesine yönelik altyapı yatırımlarına başlanmıştır.



İhtisas Serbest Bölgeleri

- Ülkemizin Ar&Ge, katma değer ve yüksek teknoloji içerikli mal ve hizmet ihracatı payının artırılması amacıyla Bakanlığımızca İhtisas Serbest Bölgeleri projesi hayata geçirilmiştir.
- Bu kapsamda, 20/02/2020 tarihinde İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi ilan edilmiştir.
- İhtisas Serbest Bölgelerinde 2635 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yazılım ve bilişim sektöründe olgunlaşmış ve ihracata yönelmek isteyen Ar&Ge yoğun, yüksek katma değerli, inovasyon ve teknoloji odaklı yatırımlara daha geniş imkânlar ile istihdam ve kira destekleri sağlanmaktadır.
- Bu bölgelerde yazılım ve bilişim sektörlerinde yapılacak yatırımlar öncelikli yatırım konuları arasına alınmış ve 5. bölge yatırım teşviklerinden yararlanmaları sağlanmıştır.
- Önümüzdeki dönemde de katma değerli ve yüksek teknoloji içeren farklı sektörlerde yeni İhtisas Serbest Bölgeleri'nin hayata geçirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir.





Serbest Bölgelerin Ticaret Hareketleri (Milyon ABD Doları)

Milyon Dolar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Yurt içinden Bölgelere	2,887	2,732	2,205	2,125	2,376	2,563	2,665	2,574	3,466	3,808
Bölgelerden Yurt dışına	7,701	7,958	7,494	7,041	7,525	8,147	7,978	7,727	9,755	11,431
Yurt dışından Bölgelere	7,490	7,059	6,550	5,868	6,404	6,453	5,633	7,028	7,073	11,155
Bölgelerden Yurt içine	5,162	4,683	4,012	3,999	4,073	3,766	3,379	4,729	4,325	6,430
*TOPLAM TİCARET HACMİ	23,240	22,432	20,261	19,033	20,378	20,929	19,656	22,058	24,618	32,823

Kaynak: Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

*Ticaret akışlarının yönlerine göre toplamı

- 2022 yılında serbest bölgelerde gerçekleşen ticaret akışlarının yönlerine göre toplamı 32,8 milyar dolar olmuştur.



Serbest Bölgelerde Sektörel Yoğunlaşma

İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi	Hizmet ve Yazılım
Antalya Serbest Bölgesi	Yat İnşa, Medikal
Kocaeli Serbest Bölgesi	Gemi İnşa
Avrupa Serbest Bölgesi	Hazır Giyim
Mersin Serbest Bölgesi	Hazır Giyim
Bursa Serbest Bölgesi	Otomotiv
İzmir Serbest Bölgesi	Deri
TÜBİTAK – MAM Teknoloji Serbest Bölgesi	AR&GE
Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi	Gemi Tamir ve Bakım



F- İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET



Ticari İlişkiler

➤ İkili Ticari İlişkiler

Avrupa, Asya-Pasifik, Avrasya, Orta Doğu ve Kuzey Afrika, Sahra Altı Afrika, Amerika

➤ Bölgesel Ticari İlişkiler

AB, EİT, D8, KEİ, İİT, İSEDAK

➤ Çok Taraflı Ticari İlişkiler

DTÖ, G20



Serbest Ticaret Anlaşmamız Olan Ülkeler

1. EFTA (Norveç, İsviçre, İzlanda, Liechtenstein) (1992)
2. İsrail (1997)
3. Makedonya (2000)
4. Bosna Hersek (2003)
5. Filistin (2005)
6. Tunus (2005)
7. Fas (2006)
8. Mısır (2007)
9. Arnavutluk (2008)
10. Gürcistan (2008)
11. Karadağ (2010)
12. Sırbistan (2010)
13. Şili (2011)
14. Güney Kore (2013)
15. Morityus (2013)
16. Malezya (2015)
17. Moldova (2016)
18. Faroe Adaları (2017)
19. Singapur (2017)
20. Kosova (2019)
21. Venezuela (2020)
22. Birleşik Krallık (2021)
23. Pakistan*
24. Katar*
25. Lübnan*
26. Sudan*
27. Ukrayna*

(*) İç onay sürecinde



Serbest Ticaret Anlaşması Müzakeresi Devam Eden Ülkeler

Aktif Müzakereler

1. Japonya
2. Tayland
3. Endonezya
4. Birleşik Arap Emirlikleri

Diğer Müzakereler

1. Meksika
2. Ekvator
3. MERCOSUR
4. Peru
5. Kolombiya
6. Kamerun
7. Körfez İşbirliği Konseyi
8. Cibuti
9. Seyşeller
10. Somali



G-20 Dönem Başkanlığı

- ABD, Almanya, Arjantin, Avrupa Birliği, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye'den oluşmaktadır.
- G-20 ülkeleri, dünya ekonomisinin %80'ini; küresel ticaretin %75'ini ve dünya nüfusunun yaklaşık üçte ikisini temsil etmektedir.
- G-20 Dönem Başkanlığı her sene bir üye ülke tarafından yürütülmektedir. G-20 Dönem Başkanlığı 2020 yılında Dönem Başkanlığını Suudi Arabistan yapmıştır. 2021 yılında G-20 Dönem Başkanlığını İtalya yürütmüştür. 2022 yılında Dönem Başkanlığını Endonezya yürütmüştür. 2023 yılında ise G-20 Dönem Başkanlığını Hindistan yürütecektir.



T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

Ticaret Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı



Hâlihazırda **119** ülke, **179** Merkezde (**3**'ü Daimi Temsilcilik) **217** Ticaret Müşaviri/Ataşesi görev yapmaktadır.